

ذکر اسید شدن را آشکاره مذکور شد آن

و سبب وینی و نیا پرستی را قبله مهمت خود ساخته بطبع مبلغ پنج لک روپیہ و معافی حصول مجازات و حصول دسہ مطالب دیگر خواهد
کہ اکبر را حضور پیش مقید فرستد و این معنی بجا لکیر نگاشته در صورت پذیرائی شہدس را از ملازمان او بنا بر سپردن اکبر
در خواستہ بجز استماع این خبر آتش غضب جهان سوز آن پادشاہ سلیمان جاہ زبانہ زدن گرفت . فرآن واجب الاذعان در کمال
تہدید بوالی مستقط نوشته ابلاغ داشت کہ مہمان مارا بغرت و احترام نزد ما اگر نفرستادی افواج بجز امراج کہ ما دہ کار از این بر
خرابی دیار خود وقتن عام صغاری و کباران جار سیدہ دان مستقطے پیش از سر ساخته بلا تامل در کمال نشان و بجا نشانرا ذہ محمد اکبر را
بجا گاہ آسمان جاہ سلیمان زمان دستاہ اکبر بندر عباس رسیدہ محمد ابراہیم لازم مستعد ہوشیار خود را برای لشکر بستگاہ سے
بدشتیار سے عنایت و اعانت شایستہ مدار سلطنتہ اصغمان فرستاد شاہ مہمان نواز محمد ہاشم قہر بزی سے را بمہاندار سے
ہمراہ ابراہیم متعین نمودہ در سر انجام ضیافتہا و فرمان بردار خود متکذرا سے در خواجوی مہمان نہایت تاکیدات فرمود و شہار
نمود کہ بعضی مخالف از شمار و نبات سہند مثل انبہ و انناس و اوراق پان کہ در سواحل بندر عباسی و قریب جوارش بندرت ہم میرسد
بشاہرا دہ اکبر متواتر رساند و بہر صورت خوشنود نگہدار و مصور جاہ دورم صورت نگار را کہ در شبیہ کشی سحر طراز و مادہ رو گو
بود مخفی ہمراہ دادہ فرمان داد کہ شبیہ اکبر بدون اطاعتش دست کشیدہ قبل از ورود او بجنون فرستد تا ایماقت اورا از نیا فوا
مبشاہدہ تصویر قبل از ملاقات در یاد حسب الاء این کار تجدیم رسید و محمد ہاشم شاہرا دہ را در راہ نہایت خوشنود و نشتہ
چون بسہر دسہ اصغمان رسیدہ یکی از باغهای پادشاہی فرود آورد و شاہ مہمان نواز بر عایت سرفراز سے اکبر خود مانع
نمود با استقبال آمد شاہرا دہ تا در باغ با استقبال پادشاہ شافتہ ملاقات نمود و سہ قطعہ جواہر کیہ الماس و یکی زمرود کیہ یا قوت
گران بہا بطور اصغان و نژادہ آور د گذرا بندشاہ بنا برد لچوسے و آب و سبختے او ہر سہ جواہر گرفتہ در دستا خود گذشت و بشوق
و شغف بسیار معانقہ نمودہ دستش احوال صبی فقہ فرمود و از باغ تا خانہ کہ برای اکبر مقرر شدہ بود پامی انداز زربان و مخلص دارا
کاشان و چہنٹ بندر سے کہش در انجا زیادہ تر ازین جاست گستردہ بودند اسپ سوار سے شاہ ایران و شاہرا دہ محمد اکبر
پالاسے آن راہ سے رفتہ سپ پادشاہ ہمراہ بار رسید گے می رفت و اسپ اکبر تند سے محظر بانہ پامی گذاشت جلو را
اکبر پادشاہ اتامی خود بجلد سے اسپ دیگر آورد و اکبر کجوتی و چاکلی تبدیل سوار کنبوسے نمود کہ شاہ تر بان حسین و آؤن نمود
بعد ورود بہ دورا ہ شاہ سلیمان عنان اسپ کشیدہ اکبر را بجاییکہ برای او مقرر شدہ بود منس ساخت و ما بحتاج شاہرا دہ
و آنمکان ہر چہ سے بایست مہیا داشت روز دیگر بندشاہ مہمان نواز قدم رنجہ فرمودہ اکبر را ہمراہ خود بدو تخانہ آورد سنبہ طلحدہ
برای او گستردہ باغرا زوا کرام نشانید و لازمہ مہانداری سے و غریب نواز سے را نہایت مرتبہ رسانیدہ و جسب لائق برای شہار
سعین فرمود و بعد مرور ایام چون اکبر اطہار امداد و اعانت و طالب خصمت بہند نمود و شاہ گفت تا پدر شہازندہ است شہا مہمان عزیز
ماہستید و تا آن زمان اعانت و رفاقت از ما بمل نخواہد آمد بعد انتقال او کہ کار بہ مقابلہ برابر را اہ افتد و رقتیم خدمات خود را
و مقصر نخواہیم داشت ارباب تمیز و انصاف ازین حکایات و برسخے از مقالات دیگر کہ بعد ازین نقل سے شود احوال
دوالی سقط شاہ سلیمان پادشاہ ایران و گران و شرافت و خاست ہر یکے ازین اشخاص و فضائل و در ذائل خلاق و ریاضت
ہر چہ را از مخا بدشتنا سندا اختیار نمایند و انچہ الت شہار نما جناب و آخر از ان واجب دانند زمانیکہ زہناسے مہارا جہنٹ
مع ہر دو مخلص بجلادت را چہو بان نیرت شہار بچہر ت چنانچہ گذشت از دار الخلافہ شاہ جهان آباد برآمدہ ملک خود بسجدند و را انا حمایت
نمودہ عصیان و زیدیہ عالمگیر فاصدستصال آنها گشتہ تا زم اجیر گشت از راہ عنادیکہ ما ہارا جہنٹ و بانان ادری لچور داشت

حکم اخذ خیز از بنو و فرمود و فرامین دینباب کما شسته بجمع صوبجات فرستاد و حضور هم حکم خیز گرفتن جاری شد چون در شاه جهان آباد
 بنو و زیاده از لگوک رعد محسوب شدند و هزاران هزار از جماعه مذکوره مقدور اداسه آن وجه نداشتند لندا چند لکه از ان نسبت
 زیر ششمین خاص شاهای که معرفت بجهت بود هجوم آورده ضعیف نالی را از حد بدر بردند مالگیری اصلا ملتفت باستماع ناله و فریاد آنها نشد
 تا به پذیرائی چرسد تا آنکه در جمعه که پادشاه به نماز میرفت بنو از در قلعه تا مسجد جامع القدر از در حمام نمودند که راه ترو بر مردم مسدود
 بود و از چاروباسه و سوسه و نظلم و استغاثه بلند گردیده در کینا افلاک پچید و کاریجائی رسید که با وجود اتهام شدید که سر و دست
 مردم مجروح گشته اکثری را دست و پا از کار رفت تخت روان پادشاه دو قدم راه رفته بانس ایستاد آخر گذشتن پیش رفتن
 از جای که ایستاده بود متغذ گشته جنبیدن دشوار بود و هر دم کثرت و از در حمام سے افزود لمحہ توقف فرموده آخر فرمان داد که فیضان
 کوه ننگه نشانهای شاهای و ایفان سوار سے و غیر طلبیده گفت که صف فیضان بسته بر مزدحمین برانند چون حسب الامر بعین آمد
 و جمیع پامال ایفان و سپان رم خورده گشتند باقی ماندگان مایوس محروم گر نیجه در خانه ها سے خود خریدند و چارناچار تن با دای
 جزیه در دادند بسبب عصیت با سے مذکور و دیگر زود رنجی با سے عبث بعد ورود دکن کار با نیکه خانجهان بهادر کوکلتاش
 و محکم خانجهانان و سید عبداللہ خان معروف بسید میان و ولی ان افغان و آغرخان و داد و دغان قریشی و دیگر امرای
 صاحب جرات و نادل ملازم او بفرست و عتشانم در بلاد دکن و بنگالہ و آشام و رنگ غیره جا با انصرام داده و حروب و مہام
 عظیمہ را با انجام رسانیده اند از عالمگیری پادشاه بطور زرسیده و اکثر جادو کار با سے بسیار بنا بر شک متعاطر سے و نفاق با سے
 امر که دل پر سے از پادشاه داشتند فوجا سے پادشاه سے و نام اوران فوج و سپہ سالاران عمدہ را تحت با سے عظیم چنان
 رو سے داد که لائق ذکر و تحریر نبود بر آ می همین بعد از ده سال محرران تاریخ را از تحریر سوانح ایام دولت خود تمتع داشت و
 کس احوال او را مفصل نگاشت چنانچه بعض فقرات با شتم علی خان خان غانے اشعار سے بان دار و فقیر بنا بر استشهاده فقرات
 مذکورہ را بعینہ سے نگار و وہی نذرہ بعد انقضا سے ده سال مورخان از تفسیر احوال آن پادشاه عدالت گستر دین پرور
 ممنوع گشتند مگر بعض مستعدان خصوص مستعد خان بطریق خفیه بر خه از احوال مہات دکن بحد بلاتذکر و کربا ت فقط
 فتوحات بلاد و قلاع را بزبان علم داد و تاریخیکه احوال چهل سال باقی در ان درج باشند دیدہ دیانت نشہ کاتب حروف تجسس
 سعی تمام در فراہم آوردن باقی احوال نمود و آنچه را برادر العین مشاہدہ کرد مسودہ نموده ادراک نکاشته متفرق خود ترا
 جمع ساخت امید که انشاء اللہ تعالیٰ توفیق اتمام آن یابد چون بعد ده سال از جلوس بہایون حضرت عالمگیری غازی خلد بر کمان
 بر احوال حکمرانی عشرت ثانی آن خسرو عدیم المثال بضبط ماہ و سال اطلاع نیافتہ سوانح ہر سال بقیہ تاریخ بگزارش نمیتواند
 آورد اما از بعض وقائع حضور و صوبجات آنچه را قلم حروف برادر العین مشاہدہ کرد و از رویان نقیب بعض مسموع نمود و لغات
 سنہ نوزدہ از بسیار کے بزبان خامہ داده باز آماز سال سیم بر سر سوانح کے علم حاصل نمود بقید سال ہشتاد و لغات
 تہذیب کا خواب در آورد و خانجهان بہادر بعد مہم حیدرآباد کہ انشاء اللہ تعالیٰ بگزارش سے امید سے متغذیب و بلے جاگیر ماند
 تا وفات یافت اما قبل از ان کہ رایات خضر آیات پادشاه در ممالک دکن ساہ افکن گردیدند و بسی کہ از خانجهان بہادر در تہذیب
 مرہٹہ بطور آمدہ بود بعد تشریف آوردن پادشاه خلد مکان عالمگیری غازی سے بکن با وجود بیت و شش سال در استیصال
 مقوران کوشیدن و چندین کرو رو پی صرف نمودن و قلعه جات غنیمت سے و ترو تمام مسخر فرمودن از نفاق امر او تقاضا
 ایام میر نشد بلکه روز بروز شوخ غنیمت و درآمدن او بملک قدیم بطریق توطن زیادہ گردید و صدقات چند با مر کار کا با طرا

رسید که از اندازہ تحریر بیرون است و بخان جهان بباد زہر گزیدہ رسید بے آبرو بے نرسید سو آنکجا کے مشہور او کہ با امر سلطانین
بیجا پور سے و جیدر آباد سے نمود و شجاعت و جانفشانی تاکہ خراج از حد قیاس لطمور آورد و با وجود اتہام سازش با غنیمت تا ختمای ستانہ
بر فوج اشقیاسے مذکور آورد و از انجمله حروب دو خبک او بزبان قلم سے دہر خابنجان بباد و بقصد تادیب مرہٹہ ششافتہ از خیمہ بنیاد
سافنت چلی پنجاہ کردہ دو تیر تاختہ بودہ چہار سہ ہزار سبھائی ناکار با سے ہزار سوار بارادہ غارت خجہ بنیاد بطریق المیغار نزد
بہ اورنگ آباد رسیدہ تا ہسے پورہ است اندازے نمودند و نزل تمام و خجہ بنیاد رویداد خابنجان بباد و بیچہ دستماع این خیمہ خود
با المیغار رسانید وقت مقابلہ زیادہ از دو ہزار سوار با او نمود در میدان ہر سو قتال عظیم و مخار بہ معرب رود انار رسیدن با تھے
فوج کا زار رستمانہ نمودہ قیاسے بر پاساخت ہر طرف سے ناخت از کشتہ پشتا بر سے انراشت ہر چند مرہٹہ بسیار ہلاک شد
اما نظر لغبت فوج خابنجان بباد نمودہ چنان حملہ ہاسے صعب آورد کہ منجملہ دو ہزار سوار زیادہ از پنجاہ شصت سوار ہمراہ ان
عرصہ جلادت نما انداز انجملہ بودا غر خان بادوسہ برادر و سپر خود و آن بباد رشید دل داد مردے دادہ می جوشید و می جوشید
و گر نینگان را دلہ سے نمودہ و سخنان غیرت افزا فرمودہ بسوسے خود دعوت سے نمود و چند ان پایدار سے و زید کہ فوج
متعاقب رسید و نہریت خوردگان ہم برگشتہ باز خوردا با و رسانیدند و آن جنگ الی الان بجنگ ہر سول شہرت دارد و در آن
انقدر و میدان ہر سول سے کردہ سبے خجہ بنیاد سر مرہٹہ با از بدن جدا کرد کہ چندین ہزار سز زینت افزای کلمہ منار اطراف
خجہ بنیاد گردید و چندین اراپہ از نیزہ و چتر سے و آفتاب گیر مع مادیان بشمار روانہ قلعہ خجہ بنیاد ساخت محل جنگ دوم
انکہ لغت سے کردہ از خجہ بنیاد با سرداران مرہٹہ جنگ مقابلہ داشت خبر رسید کہ فوجے بسیار گران بارادہ تاراج
خجہ بنیاد نزدیک بلہ رہ رسیدہ قریب بیت ہزار سوار سیرداری کی از پسہ ان خود مقابل دشمن گذارشتہ یکی از
را جاسے کلمے را با فوج سے کردہ را در پنج پہر المیغار نمود پاسے از شب ماندہ لغت صلہ دو کردہ از فوج مرہٹہ رسید
چون زیادہ از مقصد بود از رسیدہ بود راجہ را فرمود کہ اگر صبح دید مرہٹہ قلت فوج ما را برا العین ببیند و گیر کشتہ
حنا رتا خواهد نمود مصلو نشانہ و نقارخانہ مرا نزد خود داشت ہمین جا با چند سے از راجہ پتیلہ سپاہ شہر رسیدہ وقت
نماید و فوجے را کہ از عقب رسد توقف نمودہ آسایش دہید و من ہمین وقت در آنا تا آن خون پیرنم و تا دست رسما
باشد مخالفان را سے کشم بعد طلوع صبح اگر آنا سر شخے نمودہ زور آرند من آنا را بطرف خود یہ این طرف سے آم
باید کہ شما در ان وقت اعلام مرا کشاہد نقارہ و کرنا بلند آواز ساختہ ہر طرف کہ هجوم آن قوم شوم باشد یورش نماید بعد ازین
تمہید خود را بر لشکر مخالف زد تا آنا خبر دار کشتہ جمع آئید مردم بے شمار قبل آورد و از چار سو صد گبیر و کبش بلند گردید چون
صبح دید کسیت فوج با نشاناسے راجہ بر مرہٹہ طاہر گردید شاہزادہ ہزار سوار کہ در شب تیار کشتہ خود را بیک کنار
محفوظ داشتہ بود بر خابنجان بباد ریورش آورد ان بباد رو لیر موافق مشورہ عنان گردانید و فوج مذکور را بسوسے خود کشیدہ
مبیدان آورد اما آنکہ تا الوقت نذر راجہ مذکور زیادہ از ہزار سوار جمع نشدہ بود اما راجہ حسب الامر نشاناسے خابنجان بباد کشاہد
و صد نقارخانہ و کرنا بلند ساختہ بیکبارنگے حملہ آورد ہمین کہ علامت لشکر خان جهان بباد رطاہر گشت مرہٹہ با دست و پا گم کرد
بفریاد آندند کہ خابنجان بباد رسید و بے اختیار رو بفرار نہادند درین وقت سہ چار ہزار سوار دیگر از افواج عقب ماندہ خابنجان
بباد در مقابل مرہٹہ ہاسے فرار سے و بین واپہ نما رسیدہ صد گبیر و بزین بلند گردانیدند سو و اوراق در ان روز ہا ہر سول
تختیص زرا گیر و الدوران پر گنہ رسیدہ محصور عنیم گردیدہ امید جان بدر بردن داشت قابو یافتہ خود را ب فوج ظفر صبح باوشا

انذانت تا بر طرف نفاذ کار میکرد از گشته لپتها بنظر آمد کار بجای رسید که مرسته با خود را از مادیان انداخته با طهارت و بوی خوشی
 بخانها سے فرارغان و رعایا پناه سے بردند و آنها بنگ و چوب سے آنها نرم سے نمودند و غنیمت بسیار که از طرف غارت نموده آورده بودند
 بدست نماند ان افتاد و بعد فتح تا دو سه روز حسب الام فاکر و بهاسر افتادگان میدان را بریده چهل نچاهه را به از سر بریده آنجا
 ونیزه و آفتاب گیسر با اسباب دیگر بر کرده عجبته بنیاد در زانه می ساختند بهین دستور در اکثر تجارت که مرسته تدبیر از دست نیاید
 باقیان عالمگیر فتح و طفر نصیب او سے گردید انتہی کلامه این قسمه اسیر کبیر و شجاع دلیر و امثال او ملازمان جان نثار کار گزار را
 بحض اتمام بعضی تنگ طرفان حضور یا بحضر قنات و مشایخ باطن کو مغرول منصب نمودن و ضبط جاگیرات فرمودن بهان نتایج
 داد که سالها صرف اوقات نموده کرد و برابر گیان داد و انتظام دکن اصلا میر نیامد و سرمانه فساد و عدا و مرسته به مسلمانان بیچاره
 بگریخته آخر تمام سببستان جولا نگاه عبا کر مرسته و باعث هلاک اطفال و نسوان مسلمانان و بے سیرتے آنها از دست مسلمانان
 و مرسته و دیگر بنویان مقتدر گردید. ابر این منقاد مائعمال عالمگیر گشته قرون بسیار و اعصار بے شمار ثواب آن بروج کبیر
 الفتوح ابر سید و خواهد رسید اطاعت او امر و نواسے الهی در اغراض و اسباب نفسانی خود چنان بود که نمود بے ازان در باره
 پیرو برادران و سپر شرم عرض بیان در آمد و تعبیت شرع و قاضی که از شهرت دارد در کار با یکدیگر خلاف رضا سے او بود این قسم
 که محتر تاریخ مذکور سے نگارده و در خطه ازان که پادشاه عالمستان کرمیت قسطنطنیه جاپوره حیدرآباد بے بود و در
 از قاضی شیخ الاسلام و خلوت فتوای سے جو از این مهم خواست قاضی بر خلاف مرض و اراده خلد مکان جواب داده و جنبه
 روز بعد دیگر سوخوا بان از حضرت بیت امیر خواسته و بجد گشته حاصل نمود و روانه کعبه مقصود گردید انتہی این عبارت او
 دلالت میکند از قاضی نهایت رنجید و او بر جان خود تر سیده بدر رفتن بهانه حج بیت المقدس علم و دید قاضی عبدالعزیز
 در جنگ حیدرآباد قاضی حضور بود و اتمام مسلمانان از طرفین هر روز دید تنگ آمد و روز سے عرض نمود که ابو الحسن و همراہ
 همه مسلمانند و ازین طرف ہم اکثر سے اهل اسلام جدال و قتال خلاف آئین و مناسبت شرع متین است اگر مقتصدان اصلاح خیر
 مصالح فرمایند هر آینه بجای و موجب ترحم بر بنجره و غیر با خواهد بود چنان مورد عتاب گردید که قریب بود و تقاضا متوجه قاضی گردد
 سفایش برنے از قریبان تا دیب قاضی از لوح خاطر مجبور نمود و جزای محروم سے از شرف حضور و امتناع از بار یابی مجرا
 بر او اثبات فرمود و مدتے ممتد از ادراک کورزش ممنوع بود و فضاخ و قبایح چند از پادشاه مجاهد بطور رسید که ادنی
 بهوشیار ازان قسم کار با تحجب و احتراز لازم سے شمرد برنے ازان در وقایع حیدرآباد که نعمت خان عالی بطور شوق سے
 باکمال متانت و استقامت و نکاشته پیرایه اصلاح سے یا بدکنون لازم افتاد که بعضی از سوانح جنگ حیدرآباد درین صفحات
 ارتسام پاید تا وسیله عیت ناظران کرام گردد

ذکر محجل از حیل عالمگیر که در تخییر حیدرآباد و بیجا پور نمود

چون عالمگیر در شدت حرص و شرب بے نظیر بود و تخییر سلطنت بیجا پور از آخر سلاطین مادل شانه که سسے بسکندرناد شاه بود
 و انتزاع حیدرآباد از خاتم سلاطین قطبشاهیه سلطان ابو الحسن تاناشاه در خاطر خود مصمم نموده شروع بهبانه جوی فرمود
 و خواست که حجتی بر او بکشد و دست آر داول نامه متضمن بر طرف نمودن ملادنا بر همین که بوزارت او بنا بر بعضی جهات ضروری
 مامور بود فرستاد سلطان ابو الحسن در امثال فرمان مذکور عذر سے خواست درین ضمن شنید که ابو الحسن المناسبت دارد که درین زمان
 بان وزن و قیمت در برابر خانه هیچ پادشاه سے نتوان یافت در طمع افتاده میرزا محمد مشیرت دیوان خاص را که از خانه زادگان

ذکر صلی از صل عالمگیر کہ در تخریب آباد فرمود

و تربیت کرده او بود بطلب آن الماس خصت نموده در خلوت فمائید که مطلب ما از فرستان تو فقط طلب آن پارچه سنگ
 نیست بلکه مقصد آنست که در هر دو صورت قبول و انکار از ارسال آن جوهر بدستور فرستاد ما سے دیگر نظر بطمع و ضرر خود نگارده
 و از بیم اسید او خود را بر کنار داشته عمداً در گفتگو بے باکے و در شتی نموده گستاخانہ سخن پر خاش نمانی شاید با تو بید سلوکے و شتی
 پیش آید و تقصیر نافرمانی براو ثابت گشته دست آویز منازعت میسر شود چون میرزا محمد نزدیک سجید را با در سید ابو الحسن یک
 از عمدہ ما سے سرکار خود را با استقبال او فرستاده باغراز و احترام طلبید بعد تقدیم ہم رسم ضیافت چون میرزا می مرقوم طلب
 الماس معلوم نمود فرمود کہ جمیع الماسها جو اہر خانہ او مع کاغذ سیاہہ جو اہر خانہ و متصدک سر رشتہ دار پیش میرزا محمد حاضر آوردند
 بقسمت کاغذ و شاد و پرات ذمہ خود از اخاصی الماس غیر از الماس کا حاضر حاصل نمود از جمله آن الماسها جوہر کہ در وزن شغافی وزنگ بہ از نمود
 مع سخت و بے ایالات و دیگر بطور شکیش و الاہ اش نموده خصت انصاف از زانی داشت ہاشم علیجان صاحب محراب عالمگیری می نگار و صورت خطہ
 حور اوراق بعد خود از زبان او شنیدہ نقل نمید کہ در ہر مقدمہ مجلس ابو الحسن کری کہ سے آمد موافق حکم و مرشد پادشاہ گستاخانہ وی با کمانہ
 و جواب نموده اورا ملزم میکردم اما در یک سخن ملزم گشته نتوانستم کہ جواب بے گویم و آن انیکہ بہ تقریبے ابو الحسن گفت اگر چه
 ماہم پادشاہیم اما خود را در جہ کہ نوکران عالمگیر مید ایم من ازین سخن بر آشفتہ گفتم کہ مقابل عالمگیر پادشاہ غار سے شمارا
 نرسد کہ نام پادشاہ سے بر خود اطلاق نمایند ابو الحسن در جواب گفت میرزا محمد غلط میگوسے اگر نام پادشاہ سے بر ما اطلاق
 نشود پادشاہ شمارا شاہ شایان چه قسم خوانند گفت انتہی کلامہ بعد ورود بہ بڑا پنور کہ گویا سرحد کن بہت در سال بہت مجہم
 از جلوس شہاب الدین خان سپر قلعہ خان را کہ آخر مخاطب بغازی الدین خان فیروز جنگ شد و در ان ایام منصور نظر بہت
 عالمگیر گشتہ اضافہ ما۔ ! توالی مییافت بر آتخی بعضی قلاع تعلقہ سبنا مع اسباب قلعہ گیر کے و نوج شایستہ
 مرخص دہ ما مور ساختہ قلعہ را سچ چون از قلاع متبینہ نامے نسبت ہوشا جہان پادشاہ ہم وقت ارادہ تخریب بنا و قلاع
 دکن ابتدا بہمان قلعہ نموده مانی مسخر ساختہ بود و خانہ کو رہم ابتدا بہمان قلعہ نماید و یک نام خان قلعہ دائیہ و فرمودہ اسرکار
 بجاناگر داندہ مخفی تا کیدند قلعہ سالیر را کہ از قلاع مستحکمہ معروفہ است با احتیال شایستہ سعی ہر نماید ہر جنگ جہان بہت
 آید و در سنہ بہت و ششم بعد القضا سے بر شکل از حجتہ بنیاد کو چیدہ متوجہ احمد نگر گشت و در ادہ محمد اعظم را بر آتخی قلعہ
 سالیر و دیگر قلاع نواح گلشن آباد متعین نموده شاہزادہ اعظم را برای تہنیہ مفسدان رامد ہمتہ کنکات مادل شاہیہ ما و فرمود
 چون اعظم شاہ متوجہ تخریب قلاع گردید نیک نام خان کہ حسب الامر از سابق با قلعہ دار سالیر راہ سازش باز کردہ ارسال سلیقہ
 سے نمود زیادہ تر سرگرم کار بنا کو گشتہ قلعہ دار پیغام ہر کہ آخر این قلعہ با قبائل و اقدار عالمگیر مفتوح خواہد شد اگر محت مرا
 ضائع نگردانے حق خدمت تو و حضور اثبات نموده پنہار سے خواہم گردانید او ہم رفاه خود در قبول نصائح نیک نام خان دیدہ
 اطاقت کرد و قبل از ورود اعظم شاہ بسے نیک نام خان تخریب قلعہ مذکورہ میسر آمدہ کلید طلا مرسلہ نامہ مرقوم بحضور رسید و نیک نام خان
 مورد عنایت و قلعہ دار بحضور رسیدہ پنہار سے سہ ہزار سوار گردید ہاشم علیجان حلفے می نگار کہ از ابتدا ہی سلطنت با ملکیت
 بعد تحقیق نام و نشان فر اوز حال خانہ زادان امور دستے و نو ملازمان بمناسب و افندہ ما سرافراز سے می یافتند و ابر سے
 منصب و نوکران پادشاہ روزیکہ پادشاہ احمد نگر دکن گفت بجال بود و از جاگیر ات و نقد سے کامیاب ہر نگاہی جوہر سے
 سے نمودند و پادشاہ در پیش آوردن افغان را جیوت احتیاط سے نمود و قوم کشمیر سے مخصوص فرقہ چک کنزہ بخدمت او فرستاد
 می یافت بعد از ان کہ جلب قلوب و کنیان جموں ملازمان سبنا می ہر سہ رسلہ طین بیجا پور و حیدر آباد بنا بر مع من استیصال آہنا

و تخریب مالک دکن پیش نهاد خاطر گشت بر کس بوسیله هر که رجوع بدین آستان سے آورده از مرتبه و وصله خود مناصب
 عظیمه و عظاما سے خلایع و جواهر و اسب و قیل و خطاب سر بلند سے می یافت هر چند برای استماله آنها مناصب عظیمه بخشیده و اگر
 یا نقد سے هر چه بود زیاده از سه ما به یا چار ما به تنخواه نمیشد و در دادن جاگیر اعراض بسیار لعل سے آمد باز هم هر روز ایام کار
 بجای رسید که تمام ملک تنخواه نو آمد با سے دکن رفت و و کلا سے آنها با ایصال رشوة و کار سازها محاللات سیر حاصل بر
 سوکلان خود سے گرفتند بر قدر که در مراتب و مناصب عمده حیدر ان بے نام و نشان افرود روز بروز اعتبار و اقتدار
 منصب داران و ملازمان قدیم کاسته کار بجای رسید و عمره خیابان تنگ گردید که بعضی از خانه زادان روشناس
 از راه قدردانی پرورش می یافتند لیکن جمع کثیر سے از منصب داران کم پائنه که خیابان مر بے و ز خرچ مهم سارک نداشتند بی جاگیر
 محض شدند و اما پای باقی مودم الوجود گردید چنانچه مکرر بطور ارباب طلب پادشاه و سخط نمود که یک انار و صد بهار و در اوقاف
 تعیین افواج و غزل و نصب خدمات عمده با سے واجب الرعا یه را نظر بر قلت پای باقی از روی آوار چه جاگیر مردم کم پائنه
 تفسیر نمود و تنخواه عمده بماند کور فرموده عالمی را زیر تیغ بیدر لعل قلم میکشید این عمده نواز سے علاوه دیگر خرابها سے بجای کارگان
 بے بضاعت می گشت انتمی کلامه شهاب الدین خان که تیسر قلعہ راسج مامور شده بود نظر شجاعت او و اسباب قلعہ ستانی
 که همراه او معین شده بود با ایستی سر سوار آن قلعہ مفتوح میگشت از خرم و پیشیاری قلعہ دار سبها که بجا است آن قلعہ
 مامور بود فتح قلعہ مذکور و شوار گشت با آن که آن قلعہ دوسه توپ آهنی کهنه شکسته داشت اما قلعہ دار بکار دانی خود توپها
 چوبے بسیار تراشیده و از چرم پیچیده تیار نمود و تا ضرورت نمی شد و مردم پادشاهی بر پله آن نمی آمدند توپ نمی زد چه آن توپ با
 زیاده بر یک بار بکار نمی آمد و نوسه پادشاهی و حراست نموده که شهاب الدین خان و فوج پادشاهی به مجال تخریب آن نیافت و
 ایام محاصره یا مستعد کشید بعد از آن قاسم خان که از اسر کبازارت پیشه مدبر و کار طلب متهور بود و تخریب مذکور مامور شده و از کلید
 دیور شماسے متوالی آن بهادر هم مفتوح شد بعد از آن خانجهان بهادر که کلکاش معتین گشت و آنچه لازم سے سے و تلاش بود و تقدیم
 رسانید سو که نذادنا چله روز سے منصوبه درستی دیده عوام سپاه و بازاریان را بطرف مقرر ساخته که شور و یورش از حد بدر
 نبردند تا مردم قلعہ آن طرف مدافعه آنها پردازند و طرف مقابلش که قابل کنند انداختن و زنیه گذاشتن بود سه چهار صد کس شجاعان
 معتد را مقرر و بموا عید اضافه و العادات مستعد ساخت که چون حارسان قلعہ بطرف یورش مشغول شوند بهادران مذکور در آن
 همت بر که جرات زده در کمال اخفائی شور و غوغا بالا بر آید اتفاقا این خبر از جو سبیس بجارس قلعہ لعینیه رسید او هم همین قسم
 تبارک پر داخته عوام قلعہ را بطرف عوام اهل یورش و ارباب غوغا و شورش مقرر ساخته شجاعان آبر و طلب را بطرف کنند افغانا
 بلند حضرت گذاشت و آنها چوبه سے آهنین که در دکن راسج و آن را بزبان منهدمی بگه نوه سے گویند در دست با کرده
 و سیوف و دیگر حربیه با سے جان ستان گرفته مستعد مدافعه عاجان فعیل قلعہ ستادند اما نوسه خاموش بودند که غصه
 گمان بودند مردم بدان طرف نمی برد از جمله جوانان قلعہ کثا و نفر پیش آهنگ بزر نیه با بر آمده خود را لبر دیوار قلعہ رسانیدند
 و پله روان آنها در راه بودند همین که پیش قدمان بر فراز حصار بر آمدند حارسان قلعہ که پنهان تشسته بودند یکبار از کین تبه
 اول بسیار بالا بر آمدگان در بودند بعد از آن به نیجه با سے آهنی سرور و آنها چنان خراشیدند که چشم و لب و خنجر با سے
 هر نوسه گشته بزشت ترین صورت معیوب گردیدند و بعد از آن پله در پله از بالا سے آن کوه سزگون گردانیده پائین
 افکندند از پله بر آمدگان نیز بعد از افتادگان سپر و پیش قدمان گزیده سرخ رو و شکسته دست و بازو بزمین رسیدند و بعد از آن

مزدور کے کہ در علم کسی و تخییر جن شہرت داشت مزخرفے خید بخان بھادر گفتہ مارے از طلا بوزن حد تولہ درست کناسند و کسب
 چرم بویدار کلو از نیپہ پوشیدہ مار طلائے در دست گرفتہ ہر کنگھم چوب بالا کے دایمہ نشستہ فوج را ما مور بہ یورش گردانید و خود آن
 را بانواع مختلفہ حرکت دادہ شروع بخاندن بعضے از اسکا تجبیہ نمود و وعدہ او با خان بھادر آن بود کہ بدین صوت قلعہ مفتوح
 خواہ شد ناگمان عزتتے از سنگ یا گولہ سر و بان مردمزور رسیدہ از بالا کے آن بلند کے گریوید و دست و پاشکتہ بر زمین
 غلطید و کارے ساختہ شد آخر الامر سرداران متین مثل خان بھادر و قاسم خان وغیرہ دست انفسوس بالان از محاصرہ
 و قلعہ از تخییر با یوس ستہ روزی کہ داعیہ برخاستن از ایسی آن قلعہ نمودند فرمودند کہ کنگھم وغیرہ آلات چوبے را کہ بر تخییر قلعہ
 ساختہ بودند آتش بند وقت سوار شدن بغیر لباس نمودہ کوچ کردند تا مخالفان سرداران الشما سندھا شان قلعہ فریادی زدند
 کہ اندک ہیر کنیند تا آتش کنگھم سر شود و خاک تیر آن بر سر خود مالیدہ ہر گریوید و سنبھاستماع این خبر بر قلعہ داخلست
 فاخرہ و حلقہ ہاسے طلائی کہ آنرا در سبک کھروہ میگویند بوزن نیم آنا تیار کردہ ہر ک ہر دو دستہای او فرستاد و از قلعہ خارج
 آنجا تخییر نمودہ عارس یکی از قلعہ متینہ گردانیدہ صوبہ بیجا پور را نوشتہ است کہ زیادہ از سہ چار ماہہ راہ طول دارد و عرض
 کسرازد و صد کردہ واقع شدہ حاصل صوبہ مذکورہ در عہد سلطان محمد عادل شاہ جب سکندر عادل شاہ کہ از دست او عالمگیر
 استزاع نمودہ دو کرد و چون کہ عبارت از ہفت کرد و روپیہ باشد بود و ار شستی سکندر عادل شاہ کہ اکثر مالک از تصرفش بدر
 رفت ملک بیت لکھہ چون در دید تصرف او ماندہ بود کہ عالمگیر پادشاہ در سال ہزار و نو و شش ہجری سنہ بیت و نیم جلوس
 خود از احمد نگر بارادہ تخییر بیجا پور نہضت نمود و ہم آنجا را بجمہ اعظم شاہ سپر خود نامزد نمودہ روح اقتدر خان را با چندے از
 امر اجلاوت شعا بہ سزار سوار و سید عبدالقادر خان بارہہ را کہ از قدیم الخدمتبان محمد معظم بہادر شاہ ولی عہد بود با
 دو ہزار سوار و دیگر ... مستانی بہرا ولی اعظم شاہ قرار دادہ پیشتر روانہ نمود و خان بھادر را با افواج و سباب
 تخییر قلعہ و بلا حد ... بدر ای ساحت و حیدر آباد را دار الجہاد نام نہاد از سید عبدالقادر خان بعد چنگا کے راہ
 ہنگام محاصرہ ہناک تھا نہ ... بیجا پور ترددات نمایان تار سیدن اعظم شاہ بطور رسیدہ ... فیما بین اعظم شاہ و بہادر شاہ
 اتفاق و شفاق بود اعظم شاہ ہی جو است کہ نام تردد و اتفاق سے بہادر شاہ بر زبان مذکور شود ... بد اقتدر خان از جانتہ ...
 بی انبار سید نیست لہذا اول بوساطت مصطفی خان کاشی کہ معتد علیہ بود دلالت بر فاقبت نمود و فرمود کہ نام مورچال
 بہادر شاہ از میان باید بردشت و چون بدلیرے روح اقتدر خان سید عبدالقادر خان اختیار رفاقت درین سفر نمودہ بود
 اعظم شاہ روح اقتدر خان را ہم در میان دادہ تکلیف امر مذکور کرد سید عبدالقادر خان امتلا تن بقبول این امر نذا و اعظم شاہ
 با افواج بیجا پور کے اشعار سختین بر مورچال سید عبدالقادر خان و در ایام گہی نیز نمودہ در کنگ و اعانت او تعافل و اہمال
 سے نمود و در روز یورش نیز سبقت بر جمیع افواج پادشاہ سے از سید عبدالقادر خان بطور رسیدہ از قلعہ رو تو ہوا و تخییر
 آتش باز سے ای طرف سید عبدالقادر خان زیادہ بود و در ان یورش قریب دو صد و پنجاہ نفر کہ اکثرے مردان تہور پیشیہ و
 روشناسان بہادر شاہ و دلاوران بارہہ بودند منع و وفیل کشتہ و زخمے گریویدند و سید عبدالقادر خان بہادر نمایان
 نمودہ تنزل تمام در دل ہوش باغکا ان ... اندخت و قریب بود کہ متحصنان امان خواہ آیند و رخنہا در بروج و بارہ ہم
 رسد اعظم شاہ در ظاہر روح اقتدر خان انت و باطننا بہا لغت این جلادت علی الرغم نام بہادر شاہ بہ پیامہا سے
 وعدہ و عید آمیز فرستاد و روح اقتدر خان رسیدہ بیاس خاطر شاہنژادہ و باقتنہا سے وقت از طرف خود ہم کلمہ چند

بطور نصیحت گفته سید عبدالعزیز خان را باز داشت و خان سر قوم طومار و کرمانا چار خود را بکنار کشید و بجای خود رفته فرود آمد چون پیکار
 جبر جلادت و جانفشانی سید عبدالعزیز خان بیاد شاه رسید برسد بنا در مذکور تحسین و افرین بسیار گفته بشاه عالم بهادر شاه مبارکباد
 گفت روز دیگر که خبر معاودت سید مذکور مع فوج نیکاسی و بناچار رسیدننا میت آزرده خاطر از سید عبدالعزیز خان و شاه عالم
 گفته اخراشته و فکلی بی محل نمود بعد از آن که بر اصل حقیقت آگهی یافت بقضای مصلحت روح امیر خان رسید عبدالعزیز خان
 را بجنوب طابید و سید عبدالعزیز خان را نامی بمرتبه مغضوب گردانید که اگر روح امیر خان شفیع جرائم ناکرده با و نمی گشت کمال خست و
 بی آبروئی باو میرسد شخص کلام هشتم علی خان نامی است که گناشته فامه حقیقت گار گشت زهی قدر و اول سلبه سلطان
 و عظم شاه در محاصره قلعه مذکور از آن زمان سکندر بیجا پور سے چنان محصور بود که اگر شهاب الدین خان سپهر عابد خان برادرش
 مجاہد خان و دیگر امرا متعین این برادر رسد قلعه و بنجاره از غارت افواج سببها و سکندر بیجا پور سے محفوظ داشتند لشکر
 اعظم شاه میر سائید اشرفی از اعظم شاه و لشکر او کئی نیابت بهم علی خان می نگار و که کارش کار اعظم شاه بجای رسیده بود که حیوانات و دو اسب
 ناقه باقی خیر معدود می کشیدند و آدمی زاده گان بخوردن آرد پوست درختها و تخم اسبلی که با آرد استخوان چایا با سبک
 مزه مزه بود می خوردند و آنهم میسر نمی شد و عالمی اگر گریستند و خوردن چنین ماکولات غیر لائقه شربت ممت چشمه و جانی
 دختر دارا لشکر و وجه اعظم شاه که در اردو و دور از لشکر شایسته و نیمه ناکاسی که غلبه فوج و کمینان در محاصره اردو و روس
 داده خود سوار شده از محف و عمارت سیر بر اعدا زده امر او نوکران را تحریف بر جانفشانی و پایداری می نمود تا ملک
 از لشکر اعظم شاه میر رسید و در آن حین که شهاب الدین خان رسد قلعه بر کاعظم شاه و لشکرش سے بر در راه افواج بیجا پور
 که اضعاف مصاعف فوجش بود ممانعت نموده عرصه چنان تنگ ساخته بود که قریب بود آن فوج عظیم فوج پادشاهی و
 اجناس قلعه رسد شهاب الدین خان و برادرش مع سواران بیجا پور فامه خیر خوانده دست از جان شسته خود را بر آن
 سپاه بی قیاس زد و کارزار رستمانه نموده مخالفان را شکست داده و قلعه بنجاره را صحیح و سالم با عظم شاه و لشکرش رسانید
 شایسته و شهاب الدین خان را افرین گویان در فعل گرفت و ملبوس غلبه که پوشیده بود و خلعت داده مورد عنایات
 دیگر ساخت و چون این خبر بجا عالم گیر رسید بے اختیار ببرزبانش گذشت که چنانچه آبرو سے چغتای سے و جانهاز سے
 شهاب الدین خان بحال ماند حق سبحانه آبرو کے اوراد و فرزندان دورا تا آخر زمان از اوقات دوران در حفظ و امان
 خود نگاهدارد و بر مراتب منصب نبره سے با نبره سوار افزه و به غازی الدین خان بهادر فیروز خبک مخاطب فرمود و
 فرمان الطاف امیر برای او و دیگر عطایا برای برادر و همراہیانش فرستاد و بعد انقضا سے زمانے سیر چون
 محاصره بیجا پور امتداد کشید عالم گیر چارم ماه شعبان سال بیست و نهم ز جو بس خود بد این طرفند ایات غنمت
 برافراشت چون در قریب جوار بیجا پور رسید شاه عالم بهادر شاه و روح امیر خان و غازی الدین خان بهادر فیروز خبک
 و دیگر امرا کرم آزما را بنا بر کنگ و اعانت محمد اعظم شاه و محاصره و تسخیر بیجا پور فرستاد و هر یک بار داده اظهار جود جلادت
 و جانفشانی و کارگزار سے و کار دانی خود کرمیت محکم بسته خواست که حسن خدمت خود بظهور رساند شاه عالم
 بهادر شاه از طرف دست راست مقابل دروازه شاه پور و در حال دہشتہ سے خواست که به پیغام استمالت و جان
 یا بجزا کت و جلادت هر قسم اتفاق افتد بوساطت او قلعه مفتوح گردد و محمد اعظم شاه از ده باین اسرار پدید برده خبر
 سازش بهادر شاه با سکندر پادشاه بیجا پور بجا عالم گیر رسانیده و دیگر خواہان نیز با اعظم شاه بهد استان شدند

ذکر مجلی از جنگ حیدرآباد

روح الله خان نابریواخت با اعظم شاه نیز گواهی داد و سردار خان کو تو ال ہم شہادت زبان کشاد شاہ قلی نام شخصے از ملازمان بہادر شاہ کہ آمد و رفت در قلعہ و پشت حسب الامر عالمگیر از بیرون قلعہ سیر جاسوسان گشتہ بحضور رسید پادشاہ اول بکلیت استفسار احوال نمود و او انکار کرد چون حکم لشکر صادر شدہ چوب و کنگ خورد و بفریاد و اقرار آمدہ پرودہ از رو کار برداشت و چند کس دیگر را شتر یک بندے خود ساخت از آنجملہ سومن خان بختیانی و محمد صادق و بندر این دیوان بہادر شاہ رسید عبد اللہ خان بارہ را نام برد عالمگیر بہادر شاہ را طلبید کہ گاہ بسیار ازین نامہنجا رہا در میان آورده منغل ساخت اگرچہ بہادر شاہ انکار نکردے او بنمود و سود داد و سید عبد اللہ خان را بی حجت با و خود جانفشانیہا سے او کہ در جنگ بجا پور مذکور شد و ہم در جنگ حیدرآباد کہ ذکر سنس آمد بتقدیم رسانیدہ بود و قید نمود و دیگر انرا اخراج فرمود اگرچہ در طاہر از لوازم ولی عہدے و مراتب منصب بہادر شاہ کہ نمود انما بر انار بے التفاتی روز بروز سے افزو در روح اشتر خان چون کمر شفیق جہاں سید عبد اللہ خان کردید بطریق نظر بندہ و الہ او فرمود و شروع سال سی ام مطابق ہزار و نود و ہفت ہجری چون عرصہ بر محصوران بجا پور تنگ گردید و از نایابی عکس گاہ اسپ و آدم بے شمار تلف شدند شرزہ خان کہ عمدہ سرداران سکندر عادل شاہ بود از زبان پادشاہ خود انما خواستہ او اہل ذمی قعدہ کلید قلعہ خدمت عالمگیر آورد و سکندر مقید گردید تاریخ تغیر بجا پور مصرع سد سکندر گرفت بہ بعین عالمگیر رسیدنچ ہایت کیش واقعہ کار کل بر او دخل واقعہ نمودن این فقرہ نوشتہ عنایت شد بہ ستیارسے فرزند احمد بے ریورنگ غازی الدنجان بہادر فیروز جنگ مفتوح گردید

و ہمین مضمون در فرمان امیر خان صوبہ دار کابل نیز درج گردید

ذکر مجلی از جنگ حیدرآباد و شکر کشیدن عالمگیر سلطان ابوالحسن پادشاہ انجا بخش عناد

بعد فتح بجا پور عالمگیر: تخیر حیدرآباد بنفس خود کردید اگرچہ افواج او از ابتدا سے ارادہ تخیر بجا پور بر اسے خرابی و قتل و ویرانی سے حیدرآباد متعین بود باقتضای صلاح وقت و طبیعت خود تخیر و تبدیل افواج و سرداران سپاہ سے نمود چنانچہ مجلی از ان قلم خواہد داد بعد تخیر بجا پور از ان طرف مطہین خاطر گشتہ مگر: تخیر حیدرآباد و حیدرآباد را دارالجمہاد نام گذاشتہ با جمعیت مسلمانان رکعار پادشاہ مجاہد دیندار: من سفنت نمود احوال قبل از سفنت برسبیل جمال آنکہ در ہنگامیکہ اعظم شاہ را بنجیر بجا پور ما مور نمود و خاجمان با درامع ایرج خان و صفدر خان سپہدالی خان برادرزادہ خاجمان بہادر و حکم سنگہ وغیرہ سے تخیر بعضے قلاع و محصورہ ہا سے لوح و سر حیدرآباد روانہ فرمود سلطان ابوالحسن شہیدان خبر تعین شدن خاجمان بہادر محمد ابراہیم خان سپہ سالار خود را با چند سردار دیگر بمقابلہ او فرستاد چون خاجمان بہادر نزد یک ملکہ رسیدہ با جان نثار خان و پیر پیر خان کہ از سابق در انجا بودہ با افواج حیدرآباد سے تقویت آوردہ شدت تفتی شد محمد ابراہیم خان سپہ سالار حیدرآباد سے با بوسے از سرداران دیگر و سے ہزار سوار بہ استقبال شتافتہ سرکہ گیر و دار گرم ساخت و ہر روز مقابلہ و مقاتلہ روسے میداد چون مدد محمد ابراہیم متواتر میر رسید بر جمعیت او ہمیشہ سے افزو تا آنکہ قریب پنجاہ ہزار سوار با او فراہم آمد و اطراف خاجمان بہادر را فرو گرفتہ چنان پور شہا آورد کہ احوال فوج خاجمان بہادر قریب بمغلو: رسید و خاجمان بہادر بنا بر احتیاط گردش و خندق نمودہ سورچال آرا تا یکماہ ہمیشہ جنگا سے سبک و گاہ سے: تاہم می شد بعد یک ماہ محمد ابراہیم خان در روز ظفرہ دادہ روز سوم کہ فوج خاجمان بہادر غافل و سردار مشغول بازی چو پربو دو با گردوسے انبوہ نایان گردید و: ہیس خبر خاجمان بہادر رسید

کہ افواج دکن اطراف مورچال را فرو گرفت خان جهان بہادر بہت خان و سپہدار خان لہران خود را و ایرج خان کہ او نیز از
 از اقبالیں بود با اتفاق جگت سنگہ ہارہ از طرف راست بدفع اتحاد سے مامور فرمود و دیگر سرداران را چوتیہ و افغانہ
 را طرف چپ مامور نمود و خود نیز مہیا سے سواری گشت تا موار سے اوتیار شو و افواج دکن مورچال را شکستہ و از
 خندق گذشتہ بر افواج عالمگیر کے رنجیت و مردم مقابل آمدہ را مجروح و مقتول ساختہ و بجزیرہ توپخانہ پادشاہت را شکستہ
 رستخیز قیامت برانگیخت شیخ منہاج مقابل سپہدار خان لہران بہادر و جگت سنگہ ہارہ و شترزہ خان کود کے
 و رستم خان برابر بہت خان سپہ دوم خان جهان بہادر و محمد ابراہیم خان سپہ سالار مع بڑے خان ہاٹ بہیر با فوج دریا ہوج
 رو برو خان جهان بہادر و ایرج خان رسیدہ و لولہ عجب و غلغلہ غریب در افکنند و فوج دیگر مقابل را چوتیہ رسیدہ بکشت
 مردانہ را چوتان را بے دست و پاساخت و شیخ نظام بر سر بہیر رنجیت ہنگامہ دار و گیر بگرہ اشیر رسانید افواج عالمگیر و سکا
 لشکرش با پیدارسے نمودہ ہر طرف کشتہ و زخمی گردیدند بہت خان لہران بہادر و صفدر خان برادر زادہ خان جهان بہادر
 سپہدانی خان و حبونت بوندیلہ جہنا سے کار سے برداشتند و عمار سے بہت خان و دیگر سرداران از شدت تیر باران
 گنبد ہا سے آراستہ افلام سے نمود اما بہت خان با وجود زخمی شدن بہت بناختہ حملات متواتری نمود و از پیر سید و طلبیہ
 خان جهان بہادر کہ خود گین و اگر گرفتار حلقہ اعدا بود تسلیم بدو و فضل ایزد سے نمود درین ضمن بڑی ہاٹ خان بہادر با جمعی
 از یکہ تازان دلاور پہا تاختہ بر خان جهان بہادر سردار پرسیان پورش آورد و تیر سے بر خان جهان بہادر انداخت
 خان جهان بہادر ہم تیر حلقہ کمان در آوردہ چنان بر برسے خان زد کہ بکیت او از کار رفت اما عرصہ کارزار بر فوج عالمگیر
 خان تنگ گردید کہ احد سے را امید حیات و نجات نماند درین ضمن از اقبال را جہا سے ککلی کہ نہایت مست و لہر سے
 زر سیما نا ڈر بجزیر آسے بجم لبتہ بودند فیلیان صلاح در اطلاق آن دیدہ مطلق العنان ساخت و بجزیر سے چار سے در
 خرطومش داد آن بلا سے سیاہ بچہ اتفاق مقابل خان رسید خانم قوم از فرط شجاعت خود در کنگرہ بر قبیل حملہ آورد
 قبیل بجزیر سے را کہ در خرطوم داشت چنان بر سواران زد کہ اسپہا چراغ پاکشت سواران را بر زمین زدند و کار بر بچان
 با تمام رسید و قبیل چند کس میر از دلاوران دکن را زیر پا و خرطوم خود آوردہ مہار ساخت در نقاسے خان جهان بہادر و فر
 یافتہ باقی ماندگان مقابل را از پیش رو برداشتہ پس دو ایندند دیگران ہم از مددات قبیل مضطرب گشتہ کنار بستند و
 افواج عالمگیر سے قابو یافتہ حملات متواتر آورد و بچہ شکت بر فوج دکن افتادہ فتح و ظفر نصیب خان جهان بہادر گردید
 خان جهان بہادر حقیقت فتح خدا داد و غلبہ اعدا معروضند ہشتہ از پادشاہ استدا و نمود عالمگیر محمد معظم بہادر شاہ را با فوج
 شایستہ مع اعتقاد خان خلع حلقہ الملک اسد خان و مرحمت خان سپہ نام دار خان و دیگر سرداران رزم آرمایند
 خان جهان بہادر فرستاد بعدیک جانشین ہر دو فوج بصلح خان جهان بہادر روز دوم از ورود قبل از طلوع آفتاب اتفاق
 سوار بستہ چون دو سہ کروہ از لشکر مورچال بر آمدند افواج دکن با دیدہ بہ تمام نمایان شد و بعد تقارب بر سر شاہزادہ
 مفر الدین و خان جهان بہادر کہ ہراول بہادر شاہ بودند رنجیتہ در اول پورش چنان جرأت بکار بردند کہ سہ قبیل با چار صد ہند
 سوار و پیادہ از پادرا آمد و از توپ خانہ آتش ببار پادشاہ سے گذشتہ آشوب غریبے لشکر پادشاہ سے افکنند رسید
 عبدالقد خان بارہ و خواجہ ابوالکارم با اتفاق را جہان سنگہ بہر اول رسیدہ مبارزت بہادرانہ نمودند و تا سوز
 آتش بپیکار در التہاب بود و از طرفین سوار و پیادہ کشتہ و زخمی گردیدند آخر از مدافع بہادران عالمگیر سے افواج دکن

بجای پای در کماند و علف عمان به بنگاه خود نمود سید عبدالعزیز جان و دیگر شجاعان بهادر شاهی و اعیان تعاقب تا بنگاه نموده
 جار هم بودند که امروز آنچه شد نیست نشود و خانبهجان بهادر این را به کس را مقرون بعمل نداشتند به بنگاه خود مراجعت نمود و یکپاس
 شب گذشته بمسکین خود رسیده آرسیدند و اول این فتح بجزور معروض داشته شانسبراده و خان جهان بهادر متوقع تخمین و
 آفرین بودند و فی الواقع بجای خود بعد عرض بسبب احوال و باز ماندن از تعاقب توغقات غنایت لقباب مبدل گشته فرمان و اشراف
 متضمن غنای و طیش تمام بنام شانسبراده و خانبهجان بهادر صا در گذشت و این معنی موجب ملال خاطر بهر دو گردید اگر چه از آن روز
 اقواج ابوالحسن بقصد مقابله و مقاتله سوار شد اما گاه گاهی روزانه از دور نمایان و هنگام شب بطور شب خون شورش افکنده
 خندان و بندوق زده بجاسه خود می رفتند خانبهجان بهادر و شانسبراده هم از فرط کلال و ملال قاصد جنگ آنها نمیشدند و ترک
 سوار ستموده تا چهار ماه در آنجا نشسته گذرانیدند و این معنی موجب از دیار جنگی پادشاه گشته فرمانی به دستخط خاص در کمال
 اختراصی و سزانش نگارش یافته مرسل شد و پادشاه بخان جهان بهادر نوشت مصرع امی باد صبا این همه آورده است
 شانسبراده بعد مطالعه صبح آن روز دیوان نموده خان جهان بهادر را مع دیگر امرای صاحب جمع آورده درین باب
 کنکالیش بیان آورد چون خانبهجان بهادر و بعضی راجهاسه دیگر کبیده خاطر بودند رضا جنگ نمیدادند و سید عبدالعزیز
 و دوسه راجهاسه دیگر ترغیب بمقابله و مقاتله می نمودند بنا بر اختلاف رایها آن روز مشوره تا تمام ماند روز دیگر سید عبدالعزیز
 در خلوت التماس نمود که خان جهان بهادر از سرداران کشته کار آزموه و بهر خواه پادشاه است اما صلاح دولت آنست که زیاده
 برین خلاف مرستی حضرت پادشاه بعمل نیاید و بدو احوال تو شمال مخالفان که نیاید دفع الوقت التماس مصالحه می نمایند سوار باید
 اگر خانبهجان بهادر هم نمایند که راه چند اول مقر فرمایند و الا بنده در بر او سله شرط جانفشانی بتقدیم خواهد رسانید
 و در رکاب یکی از شاکر ها که بر او کسیر اولی بقدر شورش و سرترو و ذات اقدوسیت طاهر خواهد کرد و بعد ازین گفتگو
 بهادر شاه سپه سالار شکر آبا و می پیغام داد که بنا بر اعراف من از جنگ شما مورد عتاب پادشاه است ام لیکن نظر با صلاح طریق
 و مجال ماندن دولت و آبرو ابوالحسن و شما صلاح و دران میدانم که اگر شما از قصبه و گدس و ... الی سرحد که تریبون
 بند بهاسه پادشاهی در آمده دست برداشته بگریخته روید این معنی را و سید التماس عفو نمود و شفاعت ابوالحسن
 ساخته بجزور عرض کرده آید محمد ابراهیم که خواهان مصالحه بود را غمی گشته با سرداران دیگر استشاره نمود شیخ منہاج در تیم را و
 زار دار و دیگر جلالت کیشان جهالت پیشه با تفاق جواب دادند که قلعه سرم ملک سرد بر نوک سنان و دم شمشیر ما با و بسته
 است و در آن روز بخلاف ایام ما ضعیف در زدن با شما آنقدر شورش نمودند که وقت آوردن خوانها سعه خاصه یکبار اندرون
 سراج حرم سراسیمه خوان طعام از سر خواص افتاد و چون تو پچانه تازه از حیدرآباد رسیده آوازه شکر ان بچرخ برین
 رسانیدند و بر مردم گهی پادشاهی نیز حیره دستی با نمودند عرق حمیت بهادر شاه بجزکت آمد بتبیه آراستن صفوف پر دخت و بدستور
 سابق شانسبراده مغزالدین و خانبهجان بهادر را بر اول و سید عبدالعزیز خان را چند اول و دیگر امرادر جبران غار و بر ان غار قرار داده
 خواجه ابوالمکارم و غیره را در قول با خود گرفته تصد مقاتله سوار گشته پادشاه کا زار را گذاشت و سرداران ابوالحسن بهیر را چپ
 گروه از جانبیکه بود دست راست فرستاد ما سبب بزرگ را در گودالها افکنده بعضی از آنها زیر خاک نهادن ساختند و
 و فوج را سه حصه نمود یکی را مقابل سوار اول و ... را در بر و سبب بالتمش و یک فوج سنگین را با دوسه و در شمشیر بکار کار زار دیده
 بمقاتله سید عبدالعزیز خان قرار دادند و چون در یکجا بچو شان و خروشان رو بفرج بهادر شاه آوردند و هنگامه دارو گریز کردند

و کوشش و کشتن زیاد از حد بطور رسیدن در آن کمن چیرا تمام نموده عرصه بر افواج پادشاهی تنگ ساختند از شانزده هزارین
 و بیست خان سپه خانبان بهادر و اعتقاد خان سپه حمله الملک اسد خان ترودات نمایان بطور رسید و سید عبدالقادر خان بعد
 چیرا همتا سے بے پایاں فوج مقابل را بردشته بدو سرداران یمن و سپا پر دخت و تاد و پیر معرکه کارزار گرم بود بعد زوال فوج
 دکنیان رو بفرار گذاشت و بهادر شاه مع افواج در تقاب خست تا به ننگاه آنها شتافت و غنای عظیم در لشکر دکن ابقا و شیخ
 مناج و دو سوار زبان دران نیز در شانزده فرستاده پادشاهان بر او پیغام داد که سلاطین و امرای سلف حفظ
 ناموس طرفین لحوطه منظور بود و ستانده میان مردان است آن قدر توقف باید نمود که ناموس از اینجا محفوظ بگذرد و مولدین بعد
 از اذن پدر عثمان کشیده مردم را از غارت مسکری باز داشت و دکنیان ناموس را به اسپها و خیال سوار کرده در مکانی محفوظ
 رسانیدند و بعد لجنی از طرف ناموس اول عصر با زبیرات مجوس هجوم آورد و معرکه کارزار اول گریتر ساختند حق آنست
 که از هر دو طرف آنچه نراسه ناموس طلبان عرصه ز رست بطور رسانیده داد و در دو طرف جمع کثیر از طرفین
 مع دو فیل فوج شانزده معظم از پادشاهان و از افواج ابو الحسن شیخ مناج در دستم را و بر زمین زخم برداشتند و چار پنج سردار دیگر
 بزخمهای کاری مجروح شدند و جلالت کیشان دکن نبدرا بن دیوان بهادر شاه را مجروح ساخته و فیل سوارک او پیش انداخت
 روانه شد سید عبدالقادر خان با آنکه در همان حالت بدین او صدمه دسته بان رسید و بود یکی از اجار امیراه خود گرفته در تقاب
 فوج مذکور که دیوان شانزده راسه بردشتان و جبارتتا نموده نبدرا بن را از دست آنها رانیده باز آورد و زن
 غیرت خان میر بخشه شانزده در عمارت فیل سوارک مع یک خادمه که همراهش بود گشته گردید و مردم بے نام و نشان
 جمع کثیر از طرفین سر بجهت آمدند افواج دکن تا شام ثبات قدم و زبیده چون سپاهی شب سا تر نظر گفت راه
 ادبار گرفته بجیدر آباد شتافت اما وقت شام سرداران دکن بهادر شاه پیغام داده بودند که زمین جنگها خلق خدا بسیار
 تلفت می شود سرداران هر دو فوج بطور مبارزان بر آمده فن سپاهی گری و جوهر شجاعت خود را بطور رسانند بر کرا
 بخت یارکے کند لطف و بی یافت شانزده بنا بر مزارست آداب حرب که دکنیان دارند قبول نمود و هنگام صبح که خبر در
 رفتن افواج دکن معلوم گردید شانزده شاد و یانه فتح نواخته در تقاب آنها بجیدر آباد شتافت چون نزدیک بجیدر آباد
 رسید مادنا بر زمین که مدار علیه سلطنت ابو الحسن و وزیر او بود از طرف خلیل الله خان معروف بجیدر ابراهیم که سپه سالار
 افواج دکن بود پادشاه خود را بیکمان ساخت که بجیدر ابراهیم با بهادر شاه سازش دارد و آن بے نصیب تبرغیب او چند
 قید و قتل خلیل الله خان گشت خلیل الله خان اینمضی دریافتی نبردت بهادر شاه آمده مورد غایات گردید چون این خبر
 با بو الحسن رسید خود را پخته بے آنکه با مر او رقتاے خود مصلحت نماید و خیال و ناموس خود و مردم همراهی بردار و بیکانگا
 با بعضی از خدمه محل و منادین جو ابرو هون پاس از شب گذشته راه قلعه گلکنده که نزدیک شهر حیدرآباد بود گرفته خود را
 به انجا رسانید مردم شهر از پاسه و در مایا بحال خود در مانده عاجز و چیران شدند و بهادر شاه مع فوج در رسید و در حیدرآباد
 رستخیز قیامت و غور بوم التهور بود اگر دید چندین هزار شرفان دست سوارک و بار برود که نیافته دست زن و فرزند
 گرفته بے آنکه برقع یا چادر سے بر سر مستورات کشند سر اسیمه و مضطر رو بقلعه آوردند و کار خانجات سلطان
 ابو الحسن خیال مردم بخار و غیر بخار دران شهر معمر که عمر با روسے فتنه و آشوب ندیده بود بجای مانده کسے را بحال بردن
 پرکاستے میسر نشد صاحب تاریخ بے نگار که اموال نامحسوس که در انرش زیاده از پنج ششش کرور خواهد بود بدست

گران افتاد قبل از آن که خبر لشکر شاهزاده رسد و باش و آنچه بانے شهر بر خانها سے مردم ریخته دست تگاول بدراز ساختند
 و ای باب نه موس تمام شب از مال و عیال آفتد که تو استند لغامه رسانیدند و صبح ناشده مردم لشکر بر شهر تاختند چون در هر محله و بازار
 زرقه لکوک و اقسام اموال و اقمسه سرکار پادشاهی و امر او تاجا بقاده و فراشخانه و خینی خانه و اصطلیل و فیل خانه شایسته هم بجای
 خود بود وقت عادت یاد از بول قیامت میداد آفتد رزن و فرزند بنود و مسلم با سیرے درآمد و عرض و ناموس شهر فاد و غریبا و
 ضعیف بر باد فنا رفت که علام الغیوب میداند و قلم را پارا سے احاطه آن نیست اما ذبا الله و بیع عباد و عن ذلک الاقات بعد از
 فرستاد ما سے ابو الحسن با طهار عجز و نیدر دستغفا سے جراتم ناکر زده بجنور بهادر شاه رسیده او سے رسالت نمودند و بهادر شاه
 در منع نماز تکران بمبالغه تمام اهتمام نمود و شعله فتنه اندک نوشت اما یزقانی خدا گذشت آنچه گذشت و برگردن مالگیر و مادنا و سیر
 ابو الحسن و زرد و پال آن پاکد ارمانده در دفاتر اعمالش ثبت افتاد و بهادر شاه به حال ابو الحسن و خلق آن دیار ترحم نموده لقبول
 پیشکش مبلغ یک کرو رو بیت لک رو پید سو اوج مقرری هر سال و بید خل و مغزول نمودن مادنا وزیر و اکتساب ادر او که سرمانه
 فساد و خرابی سکنه حیدرآباد بودند و انضام قلمه سرم و کهر و دیگر محالات مغتوه که تبصره افواج مالگیر سے درآمد بود با
 محروسه مالگیر شفیع جراتم ناکر ده ابو الحسن پیش پدگر دید چون ابو الحسن نبارا قده ارماند درین عرصه جواب سوال و آشت
 سفر در مقید نمودن او و برادرش تامل داشت بعض سرداران عمده و خدمه صاحب اختیار محل نظر یا نیکه این همه خرابیها بجهت
 آن بر دو برهین روسه داده نرماه جانی صاحب زن سلطان ابو الحسن که تسلط تمام داشت رجوع نموده با اتفاق او بی آنکه
 با ابو الحسن خبر سے شو در زبانی بعض محرم راز بنو کران فدویت کیش که همراه آن بر دو برهین سے بود ند پیغام و اذن قتل آنها دادند
 و آن بر دو برادر مقتدره سر آنها مصوب معتقدان نصیده نزد شاهزاده فرستادند چون عمده امر عالم گیر تقدیم رسیده بود بهادر
 عرصه داشت متضمن اوزار سلاح با ابو الحسن بعد اطاعت او در جمیع امور و فرستادن سرکامادنا و برادرش بجنور مالگیر فرستاد آن
 شدید الحرص سراسر تیزا رجه در ظاهر پذیرفت و سعادت خان را که دیوان خان جهان بهادر و از جمله تربیت کرد با منی خودش
 بود بر آ و مصل زرد ما کیش سابق و حال مقرر کرده تا کید بیع گماشت که زود بمعرض و مصل و قبل از ورود خودش
 این زرد با بچیلد و زرد ویر بدسه اده باشد اما مخفی بهادر شاه و خان جهان بهادر را مطلعون و مخفی و خفگی را از حد بدر برد
 خان جهان بهادر را طلب حضور نموده ما وجود آن همه جان فشانی بانے او محض ترحمه که بجای احسن و خلق حیدرآباد بعد از ورود
 ملامتها گماشت و چون نوجوانان از امر اراد با خصوص بمقتاد خان خلف حمله الملک اسد خان و دوسه امیرزاده دیگر در اطاعت
 فرمان و جان فشانی با مبالغه سے نمودند و عالم گیر در تربیت و پیش آوردن آنها سے کوشید که در فرمان قباب امیر که بجای جهان بهادر
 گماشت تعریف آنها و تعریف از خان جهان بهادر باین عبارت نوشت که خانه زادا سکه بوز بوسه شیر از دهن آنها سے آید
 نسبت بان سیر سال خود ده زیاده شرط فدویت و جان فشانی بجای آرنده خان جهان بهادر از این قسم قدر دینها نهایت تنگ
 و کبیده خاطر سے گذرانید و سے خواست که امیرزاد با سے مذکور در حروب و کروب امانتی یابند و در جنگ دشمنان اجمال می نمود
 و نیز درین ضمن امر آنک سچام ابو الحسن تبلیغ مالگیر و دل گیر سے ازا قاجان بجنور مالگیر رسیده دلالت بقبح حیدرآباد سے بنودند
 مالگیر افواج معتدرا بهم عنانے آنها بر فاقت و اعانت بهادر شاه فرستاد و افواج ابو الحسن تا تنفیج صلح و جنگ سبک کردگی عبدلزلان
 لار سے و غیره بر آ مقابله مکا و افواج مالگیر سے تعیین شده بر فوج تازه رسیده مالگیر سے زد چون آنها غافل بودند و از
 لشکر بهادر شاه نبارا بعد مسافت نیز بدو سے نرسید و دوسه سردار افواج مالگیر سے زخمی و اسیر فوج حیدرآباد می شدند و بهادر

تا ان فصل و تحقق صلح و جنگ از کنار حیدر آباد بشهرت گرانے غلہ کوچ نمودہ بطور آمدہ استقامت و رزید این همه مداح جرات و دلیری
 کہ با افواج حیدر آباد مع تسخیر ملک با سہ تازہ درین حرب روسے داد و جانفشانیہا سے سابق کہ از خان جهان بہادر رسید
 عبد اللہ خان قبل از فتح بیجا پور بطور رسید و ہمدوم امیر ندکو زو بہادر پشاہ بیچارہ با وجود جرات و جانفشانی ہا بہ محض ہاندک
 ترحم بر ابو الحسن و خلق حیدر آباد و استغفاسے جرائم ناکردہ او مورد عتاب و مغضوب و مغرول لہ نصبت شد اما ذبا امتد و جمیع المؤمنین
 من الحرمین شدید چون محاصرہ بیجا پور بلبول انجامید و از بہادر شاہ و خان جهان بہادر ترحم غیر مستقیم بطور رسید بعون خانجہان بہادر
 مابہ خان پرنماز سے الدین خان پیروز جنگ را بشہرت تحصیل ریشگیش نزد بہادر شاہ فرستادہ اول خانجہان بہادر را طلب
 حضور نمود و بعد از ان بہادر شاہ را ہم بر فاققت خود طلبید چون خان جهان بہادر بحضور رسید میان مردم معظّم خان پرنماز
 کام بخش و خان جهان بہادر و جلو خانہ پادشاہی بر سر گذاشتن پاک سوار سے ہر دو خانہ جنگی و ہنگامہ عظیم بر پا کردید پادشاہ خان
 بہادر را بر اسے اسکات و افہام مردم او و چیلہ بحضور را برای مخالفت مردم معظّم خان و جہال طرفین بیرون فرستاد خانجہان بہادر
 کہ تہایت ملول و از نا قدر دانیہا سے پادشاہ لغایت آزرده خاطر بود از دربار برآمدہ چون معظّم خان را در جنب عمد گے و
 فدویت و بہادر سے خود ہیج مے شمر و فرمود کہ بازار معظّم خان را غارت نماید پادشاہ ازین حرکت آزرده گشتہ خانجہان
 را بہم قلعہ سنتی متعلقہ جاٹ از دکن با کبر آباد فرستاد و بعد تہتیت آن مہم چون باز بحضور آمد باز حیلہ بر آوردہ از تہتیب مغرول
 و جاگیر ات خانجہان بہادر تفسیر نمود و بیچارہ ہمین حال از دار رنج و ملال در گذشت احوال پادشاہ نجسہ و خسنال دیندار
 و قدر دانے و سلیقہ او و د امور سلطنت و جہان با سنے مردم ہوشیار ازینجا و این کار با کہ مشتی نمونہ فروار سے نقل آمد درین بند
 کہ تا چہ مرتبہ و چگونه بود و در محاصرہ بیجا پور از بہادر شاہ رسید عبد اللہ خان بارہ چنانچہ ذکر شد گذشت عبث عبث بی جواب
 بعض افترا و بہتان آن قسم کاوشما نمودہ مقید و ہشت و اند ہا رسایند

ذکر نصرت مالگیر پشخیر حیدر آباد و نام نهادن دارالجمہاد

بعد فتح بیجا پور فرستادن فتح نامہا در اطراف پیش خیمہ مالگیر بشہرت زیارت خزار رسید محمد گیسو دراز و نہ گردیدہ او از محرم
 سعادت خان سندا ول و مولی ز ریشگیش نوشتہ فرستاد کہ مابہ ولت غزم خرم در تسخیر حیدر آباد داریم درین زود سے
 رایات جہان کشا با نطف متوجہ خواہ شد ز رہا سے پنگیش بہ قدر کہ تواند بہر عدیت ہر چہ میسر آید قبل از انتشار خبر ارادہ ما
 بدست آوردہ سرمانہ طنوزیکو خدمتی ہا سے خود در حضور داند و دوسہ ماہی قبل ازین کہ بہادر شاہ استمد نامی مصالحہ و استعداد
 و استغفای تقصیرات ناکردہ ابو الحسن با ظہار ہر گونه اطاعت نمودہ بود در ان زمان اگر چہ چلعقی و جواہر سرب فریب دادن آن بیچارہ
 ارسال یافتہ بود اما خاص و عام رسید استمد کہ محض ابلہ فریبی بہت و حرص پادشاہ قناعت بہ ز رہا سے پنگیش نمی کند و در ان وقت
 ہم بنام سعادت خان ہمین حکم مخفی رفتہ بود چون سعادت خان حسب الامر حضور در اخذ و جر ز رہا تقید زیادہ نمود و سلطان حسن
 را در صورت اطاعت و استرضاسے مالگیر امید و امان از صدقات آن صاحب ایمان گردانید بیچارہ اظہار نمود کہ ز نقد با فعل
 مستعد بہت عوض ز رہا جواہر ہا سے گران بہا آنچه موجود دارم چیدہ حوالہ سے نامم و نہ مدد خواہم جواہر اعلیٰ مع افراد نقد و بلا
 منیت و تخریر چہرہ بطریق امانت در پارچہا سے با ریک پیچیدہ و مہر خود نمودہ فرستاد و پیغام داد کہ دوسہ روز نگہار دتا آن
 زمان آنچه نقد میسر آید رسانیدہ مقیم جواہر را با سہرشتہ دا جواہر خانہ فرستادہ خواہ شد بعد اتین قیمت سعادت خان نقد و

جواہر محصور عالمگیر مع عرض دست ختم طهارت فرمان برادر ابوالحسن ارسال نماید و سلطان ابوالحسن قبض الیصول نوشته دهد و روز دوم
 چند ہنگی میوه براسے عالمگیر ارسال داشت سعادت خان کہ تربیت یافته عالمگیر در مریخ مخلص سراسر تزییر بود جواہر سے راکہ ابوالحسن
 نزد او امانت داشته بود بہانہ فرستادن چند ہنگی میوه بر آ پادشاہ خود خواجہ ہاسے جواہر ہم در سید میوہ گذار شدہ از طرف خود
 محصور ارسال داشت دوسرے روز سے بران گذار شدہ بود کہ خیر کوچ عالمگیر از گلبرگہ بارادہ تخییر گلگندہ بابو الحسن سیدہ زبان زد
 خاص و عالم گردید ابوالحسن از رات و عنایت معاند خویش مایوس گشتہ بسعادت خان پیغام داد کہ عرض ما از اطاعت و فرستادن
 زیور ناموس خود ترخصے عالمگیر بامید مراحم و عواطف بود بہر گاہ تعمیر رادہ او باستیصال این نیک گشتہ بال بہ ثبوت پیوست و
 امید الطاف و عطف تماند خواجہ ہاسے امانت جواہر دلپس باید داد سعادت خان جواب فرستاد کہ چون برین بموجب ارقام
 پادشاہ داغینہ حضرت او باین طرف معلوم و متیقن بود نظر ہاسے نک و خانہ زادی آن آستان خواجہ ہاسے سراسر ہر شتا در سید میوہ
 گذار شدہ بہرہ ہنگی ہاسے مرسل شتا محصور فرستادم و اکنون در عرضش سر وجاہن من حاضر و فداسے کار عالمگیر است درین باب
 گفتگو طول کشید و بعضی از مردم ما مور شدند کہ رفتہ جواہر مذکور لعینت گرفتہ بیارند و یک دور و ز شورش ماند بعد ازان سعادت خان
 پیغام داد کہ درین باب حق بجانب ثماست اما من حسب الامر آقا سے خود تزییر سے نمودہ جواہر شاکہ گران بہا بود کہ رفتہ حکام
 خود و خود سزوی آقا در ارسال آن رہتا راہ دعا چو پودہ امر الحال کہ ناچار مرگشتہ باید شد و بر آکار ولی نعمت خود جان شاکہ
 باید نمود عالمگیر کہ از مدت ہاسے استیصال ثما جتے سے خواست از کشتن من دست آویز محکم دست او خواهد آمد و الا تانہ اندام
 احتمال انصراف او از داغیکہ دارد باقیست و بشرط حیات من ہم درستگار سے شاکہ خدمت محکم لبتہ بعد دور خود حاضر نخواہم بود
 ابوالحسن را جانفشانی او برضاسے آقا و عذر این تقصیر نظر بعواقب امور خود مقبول افتادہ دست از مراجعت برداشت
 بلکہ اورا بلیدہ مورد مراحم بختین گردانید و خلعت و جہد ہر صرع الماس و دیگر استیاری عنایت نمودہ بہین امام روز سے
 افضل حیدرآباد نزد سلطان ابوالحسن حاضر بود و ندا حوال عالمگیر و اشتہار دین پرور سے او مذکور شد علمای مجلس گفتند کہ سپہا
 فرستادہ پادشاہ ایران کہ عالمگیر از عصیبت فرج نمودہ بغیر انست نمود باین ہمہ اطاعت بعت مخرج و دعوسے آقا از نہا پی
 اقدام پنچین اسراف جمع و توفیق سننے باید و غیر از اطاعت نفس سرش محمول بر امر دیگر نتوان نمود سپہارا اگر فقرا و مسکین
 دار باب استحقاق میداد فیضیانی خلق خدا بشتہ بود سعادت خان متصد سے جواب از طرف پادشاہ خود گشتہ تا وہی شالیستہ
 نمود اگر چہ بنا بر عدم تحقق بسند خاطر ارباب خرد نمی تواند شد و آن اینکه پادشاہ دنیا را بسبب بیدماغی از قہر مان ایران اسپان
 را مذہبوح شاختہ نملطی است کہ بر زبانہا جاری گشتہ حقیقت این است کہ سپہارا چون بوقت محین سے ملاحظہ آوردند پادشاہ
 در تلاوت کلام اصدیود بنا بر ملاحظہ اسپان از تلاوت سے کہ معناد بود خواست کہ قدر سے کم نمودہ تلاوتش بروز دیگر گذارد
 در ان حالت آنہ کہ یہ کہ در شان سلیمان نبی علی نبیاء علیہ السلام متضمن اشتغال و زبیدن بلا حطاسپان و مشغول گشتن از نماز
 سنتی و بروایتی از نماز واجب بسبب انہماک در دیدن آہنا و بعد بختہ امر بدیع اسپان مذکور فرمودن نمازل شدہ از نظر گذشت
 آنہ مذکورہ تلاوت نمودہ حسب حال خود است و بنا بر تندی نفس ببت حضرت سلیمان عمل نمودہ امر بدیع آن فرمود مردم
 دنیا ہر چه خواہند گویند علما این جواب شنیدہ گفتند کہ اگر چنین بود اسپان را بر دور از ہاسے امر آ ایران فرستادہ
 فرج نمودن چہ معنی داشتہ بود باید در سرایت خان جواب داد کہ این نیز نملطی است کہ شہرت یافته بر سہ مردم جاریت در صحن
 است کہ چون شاہ جہاں آ از نمازہ اعدا شدہ پادشاہ بود و ہر میر سے از ایرانیان در ہر محلہ از محالآت آن شہر خانہ خود ختہ

بنام او شهرت داشت و اسپها اگر یکجا بیچ میشدند از دوام بسیار میشد و اکثر ضعیفها را که در دست گرانها را رسیدن در اینجا
متعذر بود محروم می ماندند و برهنه را اگر می رسیدند بتصدیق و حرج بسیار تعلق از آن گوشت میسر می آمد بنا برین حکم فرمودند که در هر محله
یک دو اسپ برده ذبح نمایند از روسه اخبار و فاعل کار حیدرآباد چون خبر این تقریر و توجیه عالمگیر رسیدند تاوان گردیده بر آنجا
تحتین و آفرین بسیار نمود و از کلبه که پیش خیمه را بطرف حیدرآباد روانه فرمود سلطان ابوالحسن بیچاره باستماع این اخبار موحشہ عرفیہ
مشکله استیمان و التماس طاعت و استغاثه جراتم ناکرده و اظهار فرمان برداری و باز آمدن از آنجا ممنوع شود و مسحوب ملازمان سخنران
فرستاده ضعیف نالی و عجز و میکنت آفتدر که باید نمود اما از وساطت تجلی که عالمگیر داشت مطلقاً پذیرفته جوایش را حواله نریزبان
موسنان فرموده و سیئات عظیمه خود را مثل عقیده نمودن بدین پسران فرمان بردار و مقتول ساختن برادران عاجز و گرفتار و درویش
حقیقت کیش شاه سرمد و لریش و دیگر تزیورات بافتن طبع دنیا پرست نمودن و آنرا کسوت دین پرور سے پوشانیده ابله فریبها
فرمودن فراموش ساخته و مصداق آیه وافی به ایة (ایماناً مردون الناس بالبر و عنون الفسک) گردیده فرمائی متضمن اثبات تقصیر
ابوالحسن مهادن و فرحش آنکه اگر چه افعال قبیحه آن بدعاقت از احاطه تحریر بیرون است اما از کلمه یک و از بسیار اندک شمرد
می آید اولاً اختیار ملک و سلطنت بکف اقتدار کافر فاجر عالم دادن و سادات و مشایخ و فضلا را منکوب و مغلوب ساختن در رواج
فسق و فجور با قراط علانیه کوشیدن و خود از باده پرستی و بدعتی و انواع کبائر شب و روز مستغرق بودن بلکه کفر از اسلام و ظلم از
عدل و فسق از عبادت فرق نه نمودن و در اعانت کافر حربی یعنی سبها سے جنمی و قیقه نامرعی نه داشتن و خود را بسبب و نیک
دار حربی که نص کلام الهی در منع آن واقع شده پیش خلق و خالق ملعون گردانیدن و با وجود ارسال فرامین نصیحت آمیز مصحوب
مردم آداب دان فرج گرفته حضور بنیہ غفلت از گوشن کشیده درین تازگی یک یک برون برآید - بنها سے بد کردار فرستادن
و با اینهمه اعمال مغرور دست باده غفلت بوده نظر بر افعال خود ننمودن و امید استگار سے در هر دور - داشتن مصرع
زهی تصور باطل - سے خیال محال - القصد ابوالحسن ماکوس محض گردیده بفرحاریه و تعیین افوز - سے استقبال خصم نهاد
شیخ منهلج و شرز - بمصطفی خان معروف بجبد الرزاق لار سے و دیگر سرداران مبارز پیشه را محض نمود عالمگیر چون بدو
منزل حیدرآباد رسید - سید سرداران حیدرآباد را گشته دست و پا سے جنبانیده و در از لشکر منزل مکتبیدند چون افواج
عالمگیر ده برابر افواج دکن - باب حرب علی هذا القیاس بود سے آن بیچارگان سو سے نینداد غازی الدین خان فیروز جنگ
که بعد فتح جیالپور براسے تنخیر قلعه ابراهیم گده مامور بود و کلید طلاع مع عرض داشت مژده فتح قلعه مذکور مرسله اور رسید و روانه شدن
خان مذکور بطریق ایلیا حسب الطلب حضور معروض گردید عالمگیر بفاصله یک کرده از قلعه کلکنده رسید و معسکر ساخت و افواج
دکن از دوام نموده شور و شغل فراگشت بعضی امر را کاب جنگ آن مامور شد بعد زد و خورد یکدیگر در خور طاعتش بود و بفرار نهاده
در جائیکه مناسب داشت منزل گزید و بعد رسیدن فیروز جنگ فین مورچال بنام هر یک از امر انموده حکم کنیدن لغت و بستن بد
و قتل افواج فرمود و صیقا عبدال و قتال گردید و در همین روز عابد خان بدرخان فیروز جنگ بجزا رسید که در یکی از ساجد حیدرآباد
بنام پاک اسد القاد غالب نموده بنوک نیزه خود میخواست بخواید رسیده دست راست او از ضرب گوله توپ پرید و بعد دو روز
را بی صحرای عدم گردید سلطان ابوالحسن چون بهادر شاه را بر احوال خود متوجه و رحیم میداشت رجوع با و نموده بواسطت هدایت
محرمانه بنامها سے محبتش مع تحف و بهایا فرستاد و التماس سعی در عفو تا تم ناکرده خود را کسند ما سے امان سے نمود و بهادر شاه هم
میخواست که در هر دو صورت فتح و جنگ علی الرغم اعظم شاه و فیروز جنگ مصالحه با ابوالحسن یا فتح قلعه از دست او انعام باید بنا برین

باب گفتگو با سلطان ابوالحسن مفتوح دہشت اعظم شاہ و دیگر غزوان فتنہ انگیز این احوال را بنا خوشش و جی در حضور عالمگیر کباب
 و تاپ تمام ظاہر ساختہ عالمگیر را از بہادر شاہ و زوجہ او نور لہنا بہکم و دیگر رفقا سے محرم شاہزادہ بدگمان ساختہ بودند درین ضمن دروغہ
 پالکی خانہ و دیگر کارخانجات بہادر شاہ بہرض شاہزادہ رسانیدند کہ سواریا سے حرم از دولت خانہ دور واقع شدہ و مردم قلعہ بر آمدہ
 گماہ بگاہ بر مور چلی میریزند مبادا چشم زخمی بنا سوس سلطانی رسد بہادر شاہ فرمود کہ خیمہ و سواریا سے زنانه را نزد یک دولت خانہ آزند
 محمد اعظم شاہ و غیر ذریعہ دیگر مخلصان اعظم شاہ لب عالمگیر خبر رسانیدند کہ بہادر شاہ در مقام غدرو بیستن سلطان ابوالحسن و قاصد رفتن
 قلعہ است عالمگیر با وجود عواسے عقل و شعور نفیید کا اگر سازش با ابوالحسن ہم باشد محصور شدن چه فائدہ دارد چرا افواج او را نزد
 خود طلبیدہ بر شش نیزند کہ خود ہم اندرون قلعہ محصور بمقید گردود آتش خشم و کین او شرارہ بار گردید و حیات خان داروغہ خانہ
 بہادر شاہ و خواجہ ابوالکلام را کہ با وجود رفاقت شاہزادہ بر دور از جملہ مریدان صادق خود سے شتر و طلبیدہ استکشاف احوال نمود
 و بانواع تمہید و تدبیرات علیحدہ علیحدہ از بہر دو کس بر رسید ہر دو ہمیں معروض داشتند کہ بہادر شاہ را ارادہ غیر ازین نیست کباب
 بالتماس او ظم غفور جبراً اذ اعمال ابوالحسن کشیدہ گرد و با قلعہ گلگندہ سعی و اہتمام اہ تیغیہ در آید و بہرگز ارادہ ناسد پرامون خاطر شش
 گشتہ چگونہ سخن غیر واقع عرض نمودہ زبان با تمام مرشدزادہ خود کشتم و ہر چند بدلائل موجب ہجرت بہادر شاہ خاطر نشان
 نمودند سوسے ظن از دل آن بد باطن بیرون نرفت و بہادر شاہ را چنانچہ سابقا اشارہ بان رفت طلبیدہ بناحق مقید نمود
 و نور النساء و فرزندان شاہزادہ و خواجہ سرا یان و دیگر مریدان محرم اورا النوع خفت و اہانت و ایزاد و تصدیقات رسانیدہ
 بہ تمام محسوس داشت و جمیع کارخانجات بہادر شاہ را ضبط نمودہ بسر کار خود انضمام داد و ازین نصب چل ہزار سے چل ہزار سوار
 کہ بہت ہزار سوار سے اسپہ و دہ اسپہ و دہ و دہ کرد و دام انعام بر طرف ساختہ جاگیر ات اورا بار بار با طلب تجواہ و اوروز
 اول نور النساء زوجہ بہادر شاہ را فرمود کہ بدن ضعیفی امیرال اورا مقید سازند روز سوم خواجہ سرا سے زشت فروت یا قوت نام
 کہ آخر خطاب محرم خان بافت و در درشت گوئی و بے روی سے مشہور بود ما مور گردید کہ نور النساء لہ در بدن دار و بیکانے
 کہ خیمہ و فریش قابلینان در اشتہ باشد بزدہ بخت مقید سازد و کارخانجات اورا بازہوش گردن و بدن ادا باشد
 بضبط سرکار در آور خواجہ سرا با نور النساء بد شکی شکم شد نور النساء ہم از جا زود آمدہ زبان نامہ شاد و گفت کہ با دشاہ
 پر منت و غرت و آبر و دولت من بخشیدہ او حالا کہ گبر دند سے ندارم اما ترا نمی رسدہ با من چنین گفتگو نمائی از استماع
 این خبر در غضبش افزود ہمیشہ بہادر شاہ زبان لبتفاعت او کشا و سود سے زیادہ فرمود کہ از طرف غذا و دیگر ما بچکن ضرور سے
 بخت نگہدارند و چنین روز بروز بہادر شاہ ہم سخن زیادہ بکار میرفت بعد سے پیغام داد کہ اقرار تبصیر خود نمودہ استغفار نماید
 تا از سے تعصیرات بیامان او در گد زیم بہادر شاہ از قبول و اعتراف تبصیر ابا نمودہ معروض داشت کہ اگر چه فی الحقیقہ بگاہ
 الہی و پدر کہ رب عزیزین بانواع تعصیرات آلودہ ام اما در ظاہر امریکہ قابل استغفار از من سرزدہ باشد نسبت سجد و گمان کنی ہم
 تا زبان با اعتراف و استغفار آن کشاکش ازین جواب ہما سر صواب آتش غضب آن دور لذت و اب زیادہ تر التہاب یافتہ بہادر شاہ
 را از سر تراشے و اخذ ناخن و شارب و نان گرم داب سرد و لباس لائق من نمودن و خواجہ سرا کی نور النساء را ہم مقید ساختہ خانہ
 اورا بضبط نمود و پراسے تحقیق تصدی کہ بہادر شاہ و نور النساء را بان متمم نمودہ بودند حکم لشکر نمودن خواجہ سرا کے مذکور نمودہ نمود
 کہ بسیار سے ہر چه تا متر از سے استغفار نماید چند اکلا اورا بانواع زجر و توبیخ و انواع عقوبات ایزاد رسانیدند سوسے سخن عقیدت
 شاہزادہ و بے جرمے و ارادت نور النساء از زبان ام چیر و دیگر سرزد و ظہور نیافت بعد از ان کہ کار نزد یک ہلاکت اور رسید

است از بندگان و میرزا شکران محمد سے نوادگان را که مخاطب است کرخان و شریک تمت بود نیز محنت مقید ساخت و سه چار
 خواب سہ ہرے دیگر را ہم مقید نموده انواع ایتاد و ضرورتیں سکینہ و دیگر تقدیبات و تحقیق افترا بر آنا کرده رہائی داد اما جویم بہادر
 و ذوالنشاہ حج با ثبات نرسید و دیگر مکارہ و آلامی کہ بہادر شاہ بیچارہ و بحرمان داد کشیدند تا کجا نگاشته آید محمد ابراہیم سپہ سالار سلطان
 و نجیب است کہ بتیور بہرہ زمان روید نہادی ما ذوالحسن از بدگمان گشتہ ہنگام رسیدن بہادر شاہ و خانبھان بہادر سجید آباد
 قاصد قتل و قیدش شدہ بود و او بناچار سے و اندک بلع اقتدار ریح بہ بہادر شاہ آوردہ معرفت اد ملازمت عالمگیر اختیار نمود
 و در منصب ہفت ہزار سے ہفت ہزار سو اگشتہ عزت وافر خطاب سہابت خانی یافت و مورچا ہما سعی و بہتہام خان فیروز جنگ
 و دیگر نرم جوین قوسے چک سہ شبہ کم کم پیش میرفت در یکی از روز ہا کہ غازی الدین خان در فکر پیش بردن مورچال بود شیخ نظام مصطفی خان
 سعید علی بعد از زابق لار سے وغیر ہا بر آمدہ مقابل قوج پادشا سے ہجرت پیش آمدند و دارو گیر عظیم میان آمدہ کشور سنگہ بارہ زخم
 کامی بردہ از اسب قنارہ جہانی را چونان تانہ اور از دست دکنیان برارند مقتول گشتند خید نذر کینہان تا نیز مجروح و نابود شدند اما اقتدر ہجوم دکنیان
 نعلیانہ بود کہ سر چند مر ام قوج پادشا ہی جلادتا جاگیر دندہ تالاش یکی از انہا را بدست آرند میرشد و انہا لاشہا رتقای خود را بالاش چند نفر پادشا
 برداشتہ بردند آخر ہزار سماجت و سعی بہادران ایران و توران و جلادت و شجاعت سادات و افغان و راجپوتیہ وغیر ہم افواج
 ابوالحسن برگشتہ بقلمہ خود در آمدہ در ایام محاصرہ کلکتہ و اغلب اوقات از متحصنان جہرا تہا بطور رسیدہ کہ محمول بر مبالغہ توان
 لیکن ربانہ نیست از انجا عمہ ہین قسم جانفشانی ہا ہر شد اما چون سخت باور نبود فائدہ کہ باید بران ترددات مترتب نہد و عالمگیر
 یوسائل و مسائل روز و شب بر تالیف تلوہ رتقا سے سلطان ابوالحسن کوشیدہ بمواعید العامات و اضافہ ہاسے منصب از دیاد
 تقہ با طرف خود مائل گردانید و انما بحرص و امید دنیا و پاس بقاع عمر و دولت سلطان ابوالحسن توسل با ذیان دولت عالمگیر بستند
 مرمود و یکبار و شریک و رفیق ماندند و آخر ہمہ برگشتند چنانچہ شیخ نظام بعد ملازمت عالمگیر بخطاب مقرب خان شہنشاہ سے بچہ ہار
 سوار سب جاگیر یافت و ہدیہ قسم شیخ منہاج وغیرہ رجوع عالمگیر نزدہ مناصب و اقتدار عظیمہ یافتند از کوران سلطان ابوالحسن
 باقتدر خان افغان و عبد الزقاق لار سے تا پایان کار با او ماندند اگرچہ آخر عہد خان ہم برگشتہ بل از جملہ ملازمان کسی کہ تار و نخیر
 نہ بود آسین ر سے رفاقت بر یافت بلکہ روز فتح قلعہ ہم تردد سے کہ از حیر قبول عقل سیر و نست از و بطور آمدہ مجملی بگذریش
 ذیاد غیب از زاق لاریت کار ہما سے مردم ابوالحسن کہ با وجود خلونی و محقق بقلمہ بطور سائیدہ اند و سفایست و سبکی ہا کہ
 از عالمگیر و اتیلح حاصر او برونیافتہ از وقائع حیدرآباد گنا شستہ قلم بلع رقم نسبت خان عالی سبے کم و کاست و از تاریخ ہاشم علی خان
 مذنی با اندک پاسداری سے پادشاہ ادسیرانہ وضوح سے یابد با بجدیت محاصرہ امتداد کشیدہ از شدت تو پچانہ و ذخیرہ باروت
 و آتش بازی عملہ قلعہ کہ لانی قطع شبانہ روز گولہ توپ و تفنگ و بان و قنارہ ہاسے آتشبار در کار بود و مردم مورچال اردو سے
 عالمگیر را زندگے دشوار بود و از ہجوم و تراکم دو باروت روز از شب کمتر تہماز میشد و بیچ روز نبود کہ ملازمان کار طلب عالمگیر سے
 گفت نشوند و زخمی نگردند بعد مساعے جو فرہ در عرضہ یک ماہ و چند روز مورچال کنا خندق رسید عالمگیر عجیب الافعال حکم بہ کرد
 خندتا ہودہ اول خود و ضو فرمودہ کیسے کریاس برآ کردن از خاک بدست مبارک خود و وقت دمدمہ ہا تیار شدہ تو بہا بالاک
 آن بردہ محاز سے قلعہ بستند اما اگر اندک کمیابے غلو گاہ بجاسے رسید کہ صاحب ثروتان طاقت با خند و انچہ بر کم رضا عثمان
 سقیم انما حوال گناست بیان ان امکان نذار و خلق سیرون از حساب دگذشت بلا سے و باستحقنا سے حسن نیت پادشاہ
 علاوہ صدقات تحو و نابلہ و سیام دم تباب گرسنگی و بے برگے نیادردہ نزد ابوالحسن وقتند و بعضے مخفی نفاق و زریہ برآ سے

افراض خود با عانت محمودان کوشیده آخر سواندند و بجز او نرسیدند چون کار سه از پیش منی رفت اعظم شاه را که بسبب
تفاق بهادر شاه مالکیر بر اسے بند ولست اوجین و اکبر آباد مرخص کرده بود و شاهنژادہ تائبہ بر ما پور رسیدہ بود باز طلبدشت
روح اندر خان را کہ از عمدہ ما کے کار طلب و شیر سلطنت بہر اسے بند ولست بجا پور گذارشتہ بود نیز بجنوب طلبید بعد از شہ ماہ
کہ خان بہادر فیروز جنگ در پردہ سیاہ شب قریب بچرخمین نمودہ دلاوران معتدرا بدستیار کے کند و زمینا بالاسے فصیل قلعہ آورد
مارسان خیر در گشتہ قلعہ رشتہ حیات آنها نمودند وقت بالا بر آمدن مردان کار حاجے محراب کے کیے از مقربان مالکیر و در اینجا
ماضیہ بر جانقتنا سے ہا سے خان فیروز جنگ بنا پر ہستہا و ناظر ہوئے آنکہ پایان کار تا شا کیند بجز خروج بر روج گداہی فتح قلعہ
نمودہ بجنوب بادشاہ دوان دوان رسید و بادشاہ بر سہجادہ بود کہ از دور شروع بہ بجا آوردن آداب مبارکما نمودہ زبانی
فیروز جنگ و دیگر بہادران مورچال نیز پیام مبارک با فتح قلعہ معروض داشت بادشاہ سہرورد قارہم مقبقتنا سے الصاحت قدوس
بدون تحقق خیر ستغوث گشتہ اشارہ بنواختن نماوینہ نوبت فرمود و حکم طلب سوار کا و پوشاک خاص دادہ مستعد تا شاگردیدند ما
حضور بست و زبان آداب ہمیت بجا آوردند بعد آنکہ خیر رسید کہ قضیہ منعکس است و چشم زخم عطیہ بدلاوران ملازم سہرورد
خان فیروز جنگ ناکام برگشت و این حرکت موجب استہزا و مخالفت بادشاہ و حاجے محراب گشت و جاسوسان خیر آوردند کہ
چون بعثت بیدار کے حارسان قلعہ سگی گشتہ بود ابو الحسن آن سگ را قلاوہ مرصع طلائی و جل زر بان عطا فرمودہ بر نوکران
تک بجرام خود نفوق میدہد وسط ماہ شعبان بار اسے لشدت باریدہ بالاسے جان لشکریان خصوصاً اہل مورچال شد و شدت کوچہ
و در مدد دیگر سائنتما سے فیروز جنگ باطل و نابود محض گردید و بدین شدت طغیان نہر ہا کے اطراف قلعہ طوفان باد و باران
منحرف مان خصوص عبد الرزاق لارے بیرون بر آمدہ داد بہادر سے داد سلیم خان حبشی کہ از جملہ سرآمد شجائمان محسوب می شد
دست پائے زود خود را در معاکا پنہان ساخت و صف شکن خان کہ نسبت بد دیگران سعی بسیار در تسخیر قلعہ داشت قبل از رسیدن
مصطفیٰ خان عبد الرزاق لارے و زخم کار سے خروہ بود بر جان خود ترسیدہ در میان زخمی با بابت گل آغشتہ خود را از حثت
بمشید خان بکوچہ سلامت خریدہ امید رشتکار سے داشت بگرفتار سے در آمد جلال چلیہ خاص و انہ محبان قایم الخدندہ مالکیر
کہ مخاطب بر براہ خان بود باد و از وہ منصبدار دیگر امیر مردم ابو الحسن گردید بعد استماع این خبر کہ
قبیل خانہ با ہفتاد ہشتاد قبیل کوہ بیکر بہادران لشکر را سمر اہرہ بر وہ از انما یکہ طغیان نمودہ اندک بد زائد و بعد اہل مورچال سائن
سہر چند سبب الامرا قبائل برس نہالہ ہا رسیدند اما از شدت طغیان احد کے از بہادران را عبور و وصول نامورچال میسر نیامد
و ثالث شب نیات خان مع فوج اغبیائے در گرداب حیرت مہطل دسر گردان ماندہ نصف شب بجمیہ ہا سے خود برگشت و بہادران
قلعہ اسرار اقلعہ بردہ نزد ابو الحسن حاضر ساختند سلطان مذکور سہ چار روز جمیع آنها را ہمان نوار سے فرمودہ غیرت خان و سربراہ خان
را خلعت مع اسپ و دیگران را فقط خلعت دادہ با عراز و احترام مرخص ساخت اما سربراہ خان را دل تماشاسے انبار خانہ جنباس
قلعہ و بارو تخانہ و غیرہ ما بچلج اسباب قلعہ دار سے فرستاد و گنج ہا سے سرفلک کشیدہ غلہ و غیرہ نمود و عرفینہ مع پیغام زبا سے
کہ معنون سہرورد و احد ہو با و داد و جلال را بغیرت و جلال را بغیرت و جلال خالق العباد و سر مبارک پادشاہ نسیم دلوہ زوہ
نمود تا در ابلاغ پیغام و گذرانیدن عرفینہ تصور سے کند چون اسرا برگشتہ آمدند غیرت خان را کہ ہزار سے دو صد سو ہزار
بود پانصد سے منصب بے خطاب بجمال و ششہ تعینات بنگالہ نمود و در باب سربراہ خان فرمود کہ بگرجین کار عملا مانست
بغیر خطاب سعادت ساختہ گفت کہ منصبیات آن کم ذات کہ چار صد لیت بجمال دارند و عرض داشت ابو الحسن از نہایت

غزور پیش خان غیر وز جنگ فرساده گفت که انتخاب نموده آنچه قابل عرض باشد معروض دار و جلال چون سربک پیغام زبانی
عرض کرد ارشاد شد که نکلی از شب رفته پس پرده خلوت خاص خواجگه آمده عرض نماید منحصص معنون عرض داشت و پیغام زبانی جلال
سربراه خان آنگه من خود را از جمله نندگان جان نثار آن درگاه میدانم اگر تقصیر ازین باخبر یا اختیار و بلا اختیار سرزده باشد سربراه
خود رسیدیم از شیم که بیه سلطانی الحال امیدوار افضالم که عفو فرمائید در موردی که قطع مفتوح شود و مراجعت بدایر الخلافه شاهجهان باد
فرمائید البته بیکی از نید با سربراه درگاه آسمان جاه این ملک بر هم خورده پامال گشت را خواهند سپرد بهمانا آن نیده من باشم سرکه را در اینجا
مقرر خواهند فرمود زیاده از حصول این سرزمین در وجه منصب خود و همراهمان خواهد خواست و دیگر زرها بر آن اخراجات ضروری از سرکار
خواهد گرفت تا از عهد آبا و نمودن این مرز بوم که از رود عساکر مسکن چند بوم گردیده بر آید و هفت هشت سال باید که صورت آباد
روی نماید و نیده سربراه بگوید که سربراه سلاطین سجد گاه میرسانیدم خواهیم رسانید علاوه آن بعد از پیرانی طمتمات سربراه معادوت
فرمائید در سربراه که هنگام خود در حد این الکه محقر مغرب حیات سربراه احتشام گردد بعد سربراه که از منازل مذکوره معذور
شود بلکه روپیه تسلیم یونیاں سربراه نماید و نیز بعد و سربراه که قدم مبارک بسا حصار رسیده نزل بطریق نثار و پا انداز می نماید
داین همه خدمات براسے آن بجای آرم که زیاده بر این خونریزی مسلمانان نشود و سپاه لشکر ظفر یکدیگر بیشتر از نیت محروم از ابل
و عیال و بیوت و اموال خود نباشند مگر اتماس نیده بغیر قبول امتنا زیاده نخواستند که مدت دیگر هم نندگان حضور ترضیع اوقات
نمانند نظر بر رفاه حال سپاه پانصد شش صد سربازین غله که جلال عیله سربکار در انبار خانه خاخر غلات و غیره دیده رفته بحضور رسانا
دارم چون این معنون زبانی جلال اسمع جاه و جلال رسید در جواب کلمات سربراه صواب ابو الحسن لغوسے چندا و فرمود که بعضی از ان
انیت اگر ابو الحسن از فرموده ما بیرون نیت دست بسته حاضر شود یا بگذارد که سرگردن او با بسته بیارند بعد از آنچه تقاضا سے
مروت ما باشد لعل خواهد آمد و صبح آن شب علی الرعم ابو الحسن بنام مقصدیان صوبه برابر احکام مع گرز داران معادرت شد که پنجاه هزار
گیسه گریاس بطول دو در عم و عرض یک رده و خت با دیگر مصالح قلعه گیر سے روانه حضور نمانند که از سر نو خندق اپناشته آید از شنیدن
این خبر سربزبان عجز مضطربے اختیار گذشت که این کلام عقل و دانائی و چه مسلمانان کشتی و رسوائیت که گسیه با آئید خندق اپنا
گردد چرا تماس ابو الحسن در او سال غله شرف پذیرائی نیافت تا هم رسید بقا سے حیات ما میگردد و دید همان جلالها سے غله بکار پروردن
خاک و انباشتن خندق هم سے آمد نوزدهم شعبان بعرض رسید که نقابت کار خود با تمام و نقب با تمام رسانیده باروت در ان
پر کرده اند و آتش در ان را چشمه راه فرمانند حکم صادر گردید که اول انالی مورچال بشهرت یورش با سے بهیوی بهادری ان
مندی سازند تا محصوران باراده مدافعه بالاسے تفصیل حصار جمع آئید بعد از نقب آتش زنده اما عبد الرزاق لاسے ارشاد
فدویت و پیشیاری از اجراسے نقب کتی خبر یافته مقابل سرب راه نقب از انارون بدستیار سے سنگ تراشان جا بکدست
نقب با کتده باروت یک نقب راجع فنیله آن بریده بود از دو نقب دیگر قد سے باروت برداشته باقی را باب آمیخته ضالع و
تا بوساخت چون آواره یورش بلند گردید مردم بالاسے حصار و بهم آمدند غله نقب که منتظر همین از وحام بودند در یک نقب
آتش زدند چون باروت آن طرف از اب ضالع شده قد سے انیظرت باقی بود بجز آتش در گرفتن حدت باروت همین
طرف گشت مردم مورچال که مسلح مستعد یورش بودند و دیگر تا شانیان و سپاهیان مالگیر سے را سوخت و بقدر زور
باروت نهی بالاسے آن برید سنگ کلوخ آنجا سرور سے مردم انیظرت را شکسته جمع کثیر سے را بعد دو سال هجرت
در ان زمان که عبارت از سنه هزار و نود و هفتست مطابق بود آواره محلا سے عدم ساخت از آنجمله جها سے از

مردم ناسے نبا کاسے درگذشتند بعد از شستن دو دیاروت مستدان پوشش را در قلعہ خنہ نظر نیامده تا اراده عروج و صعود نمانند
بلکہ بسبب ہلاک شدن مردم بسیار اضطراب و منظر اعجاب لاحق حال این طرفیان دور و دیاروت پر وہ بصارت نظارگیان تو چھنمان
توی دل فرصت را عنایت نموده چون بلا سے آسمان برتر پالی شینان رنجہ آفت جان باقی ماندگان گردیدند بعد از حکم تنبہ تبلیغ
صدور یافت و پس از سعی بسیار که جماعتی این باریم بکار آمد و در حال ماسے قائم ماند مردم پادشاسے ہنوز جاگرم نکرہ تحقیق تعدد جانبا و
زمیان بود کہ لقب دوم را آتش دادند چندین سہار سنگ خرو دکلان چون حجارہ ابا بیل اندوچ آسمان بر سر مردم پادشاسے
از طرف آبی نزول یافتہ شور و فریاد در میان و ناله داد و پلا سے۔ شکر کشگان سر بیوق کشید و سناحت شاکر کشگان۔ البتہ کہ تعداد
آنها بعد و غوغا۔ حایت ستہ و دقت گردیدند و باز محصوران از قلعہ برآمدہ خواستند کہ مورچہ ہا سے اطراف سے ہا کہ بسے بیار در
ستش ماہ تیار گشتہ عمل قامت ملازمان شناسے شدہ بود اتساع نمودہ و قابض و مستغرق شدہ خان فیروز جنگ سے فوج تنبہ
آن حجارہ بیابک رسیدہ و خشتی عظیم بر پامود و شاکر کشگان این جنگ نیز بعد و خرگاہ سناو سے آمد و ہر چند فیروز جنگ جہل شہا سے
دلیرانہ نمودند تا رک شوشے ہا سے مخالفان لعل نیامد بعد رسیدن این خبر آتش غضب ہما نسوز شناسے شدہ و گردیدہ۔ مالگیر سہار
خاص طلب شدہ مع فوج قاہرہ پابریکاب گذار شدہ با امر جلالت شمارہ کازرار العبر و جو ذریت داد و تحت روان را در
بکان کولہ رس توقیف فرمودہ حکم پوشش نمود با آنکہ دست سیکے از خواص کہ متصل تحت روان استادہ بود از کولہ پرید پادشاہ
برہن و سوا سے نکرہ دست از تکیہ پوشش بر بند داشت درین ضمن باران بے محل نخل غریمت پادشاہ دین پناہ گردیدہ
سے شناوران بجز و مارا چون حباب دریا موج ساخت و ہیکے اسے ساختہ شد و از ملازمان پادشاسے کسی ارجحال تردد
نماند از شدت بارش و صدمہ سیلاب ہا می و مدہ ماسے فلک ارتفاع کج فرورفت و کار بجاسے رسید کہ سوار سے خاص
پادشاسے مع مردم ہما سے برگشت و قلعہ انغیان خیرہ تر گشتہ و فرصت را عنایت نموده از قلعہ برآمدند و بر مورچہ ہا رنجتہ
تو ہما سے از دہا پیکر را کہ بسے ہما سے و مدہ بردہ بودند با سانی تو بلا خرچ بست آوردہ ہر چہ
توانستند برداشتہ بردند و انچہ را برون مستعد بود و ہما سے ہا قص ساختند و چندین سہار جوال۔ خاک کہ از انچہ کیسہ پاک
باد و دوختہ دست مبارک حضرت قدر قدرت بود و بخرج مبالغہ خیر و شفقت بکیران کرہ ثانیہ در خیر مذاختہ بودند مال لغما
نمودہ دست بست بر دند و مصالح التداد افرجہ ہا سے قلعہ کاز کولہ و خیرہ شدہ بود نمودند ہر چند فیروز جنگ دست و بازوہ
کار سے از پیش نہر و قیل خاصہ پادشاسے کہ قیمتش چل سہار رو پیہ محسوب میشد و ہما سے سوار سے خاص بود از رسیدن ضرب
گولہ و صدمات باد و بالان از پادرا آمد و آن روز ہم کار سے نشدہ بشام انجامید روز دوم باز پادشاہ عالیجاہ خود سوار شدہ
حکم بالمشدادی در لقب موم فرمود چون قتیلہ را آتش دادند و ذکر کثرت ہر چند تفحص سے نمودند سبب آن دست ہمیدہ نمیشد
تا جو ہمیں صادق انچہ بسبب آن سہے بردہ طاہر نمودند کہ محصوران از اندرون قلعہ را ہی ہما سے سنایدہ ہا روت آن لقب
پاک رفتہ قتیلہ آرا بریدہ بردہ اند لہذا پادشاہ دین پناہ را انفعالی از ارادہ پوشش روی دادہ ہا اوقات دیگر موقوف بود
و ہا و تھانہ سعادت نمود چون درین ترددات و زخم تیر بغیر و جنگ رسیدہ و جمع و کیر از رواد متوسلین مجروح خوردیدہ
بودند فیروز جنگ چند روز از سردار سے فوج ممنوع گشتہ اختیار تردد و تنجیر قلعہ لہذا سہارہ محمد اعظم گذار شدہ آمد و وجود و عدم سلطان
ابراہیم کیان پیدا شدہ و اورا جو دی نگذاشتہ دیوانیان کفایت شمار و حکام آبا۔ ان کار در باب عدالت و احتساب
جا بجای منصوب فرمود و حکم داد کہ حیدرآباد را در دفاتر و ارا بجا دے نوشتہ باشند۔ عبد الرحیم خان بیوتات را برای احتساب

شهر مقرر نموده با مورگرو اندک بعضی بیوم کفار و بد مذہبان که ابو الحسن رواج داد از شهر بردار و تجمانها را سمار نمود و مساجد بنیاد کند
از عجایب حکایات آنکه صف سنگنجان سپهر توأم الدین خان خلعت دیگر امرای ایرانی در قلعه ستانی عبد وجد تمام داشت روزی از
نصلا سے ایران یکی از مردم و معاش بود گفت که جمعی کین از زمینین و مسلحا و سادات صحیح النسب علما درین قلعه محصورند این بیوم می آید
تو در تخییر قلعه و اطلاق و خرابی محصوران و بی ناموسه عیال و فرزند ان آنها از چه باب تواند بود آن بدبخت سپاه رود در آن وقت
که اگر امام حسین علیه السلام خود درین قلعه است و تخییر این قلعه خواهم کوشید و این کلمه شهرت یافته خیمه سنجیه از زبان او انتشار یافت
معینا لبوسه آن مقوله کفر مستم با اتفاق با محصورین در دیگر جرایم گردیده مغضوب عالمگیر گشت و از نظر اعتبار افتاده مقید شد و امور
اول منصب سرکار پادشاه درآمد و بعد چند سے عالمگیر قلم عفور بر جریده زلات او کشیده نظر به بیابا کبها سے او خدمت میرانشی که بعد از
و دیگران تجویز شده بود و آنها از زمین و بدو سے ابا و اشتند و کار تو پختنا ابر بود ما مور نمود و چون همیشه در تالیف قلوب ملازمان
و سرداران ابو الحسن عالمگیر بوسائل و وساطت سے داشت و رفیق روزی سے بکتر کسی سے باشد اکثر نوکران ابو الحسن و ایام
رجوع لب عالمگیر نموده بنا صعب جلیله و خطا بهای عمده و تقاره و فیل و اسب و جواهر و جاگیرات اختصاص یافتند و شیخ منہاج
نابر شهرت آنکه او نیز اراده رجوع بشکر عالمگیر دارد مقید گشته غیر از عبد الرزاق لاری و عبد الله خان ترین افغان با سلطان
ابو الحسن از سرداران کسی نماند و مدت محاصره بهشت ماه انجامید عبد الرزاق رحمة الله و عبد الله خان ترین درین همه دست
بیل و جان در کار ولی نعمت خود سیکو کشیدند و شرط و فادار سے و جان نثار سے تقدیم میرسیانیدند مگر برای عبد الرزاق لاری سے
فرمان عنایت و استمالت مع قول منصب شش هزاری شش هزار سوار با عنایات دیگر رفت آن و فاکیش حقیقت اندیش ملاحظه
جان و آبروی خویش نغموده از قبول آبا نمود و فرمان مرسله عالمگیر را بر سر برج علاقه خود و تفصیل قلعه برآمده مردم شکر عالمگیر
نموده از کمال امانت و استخفاف پاره کرد و پلین انداخت و زبانی کسیکه حامل فرمان و پیغام بر استمالت و سو عهد عنایت بود جواب
داد که این جنگ بلا تشبیه جنگ کربلا سے ماند عبد الرزاق امید داشت که نفس باز پسین و زمره بهشت و دهنر از نام ذکر با امام حسین
علیه السلام بیعت نموده آخرت برود سے آن شهید مظلوم کشیدند و در نیاید بلکه سجد هفتاد و دو تن شهید ابوده سرخ روئی و سیا و
آخرت حاصل نماید عالمگیر ایستماع جواب در ظاهر آزرده شده گفت زبانی بدبخت لاری اما در باطن نظر به ثبات قدم
در وفادار سے و پاس کجوار سے تشبیه آفرین کرد اگر چه باقتضای تقدیرات الهی قلعه کلکنده آخر مفتوح گشت اما حکم متحان
دین و ایمان و شجاعت و وفایا و صروت و دیگر فضائل و ذرائع مردم طرفین گردیده پای و مقدار همه خلق آن زمان خجیده آمد
و ترددات بیوده بهادران عالمگیر سے و کینه دوز سے پادشاه دین پناه بود و طهارت و صرف مبالغ خطیر و سر انجام تسخیر قلعه
نگوره و تلف شدن هزاران سوار و پیاده و راکب و مرکوب و یورشها سے مگر رخنه نکشود مگر به طبع و ترغیب نوکران ابو الحسن
و اسخواف آنها از ایمان و تکملای بدون تحریک سپه و سنان و جان باز سے سبازان بگردن و تزدیر آن قلعه بقهر عالمگیر درآمد

ذکر مفتوح شدن قلعه کلکنده و پایان احوال سلطان ابو الحسن خداننده

او از خرابه ذ سے قلعه در سنه هزار و نود و بهشت هجر سے بسعی روح الله خان و وساطت رستم خان افغان پنی و رسل رسائل
او عبد الله خان ترین نوکر معتبر ابو الحسن که صاحب اختیار در واره معروف بکثر کی بود نیز در طمع جاه و اقتدار افتاده با افواج
و سرداران لشکر عالمگیر همراز و مساز گشت و پاس سے از شب مانده در واره بر روی روح الله خان و مختار خان و رستم خان و
صف سنگنجان محوم از ایمان و خواجه بکلام که جان نثار خان خطاب یافته بود کشت او مردم هم از در واره و هم از طرف قضین

که با بجا شکست و ریخت یافته لیاقت در آمدن داشت بیخاق و پرده دار سے آن افغان کبک بگرام سپه ایان داخل حصار شدند
 و شاهزاده محمد اعظم شاه با فوج خود طرف دروازه آمد و متصرف فتح الباب استاد چون سیلاب در سپه پادشاهی داخل شده گردید و سپه
 بر جا برای حراست استاد غلقه مفتوح شدن قلعه و شد یوم انشور از حرم سر سلطان ابو الحسن و دیگر اهل ناموس بر جا است
 مصطفی خان معروف بعد الرزاق لار سے مطلع گشته چون فرصت صلاح شدن نیافت بمقتضای شجاعت ذاتی و ادب سے حق عنایات
 ولی نعمت سپه و شمشیر در دست گرفته و بر اسب چار جامه سوار گشته با دوازده نفر مقابل فوج مالگیر و بر در دولت سر ابو الحسن روید
 تا آنوقت دروازه مفتوح و هجوم افواج مالگیر سے در تمام قلعه شده بود آن شیر دل بلانده نشه و تامل خود را بران سپاه بقیاس زد
 در آن از دعام رفا سے او نیز متفرق شدند و او تن تنها بمقابل هزار شمشیر منیر و لغره میکشید که تا جان دارم در رفاقت ابو الحسن
 خواهم کوشید و هر نفس قدم پیشتر میگذاشت و با خون خویش بازی نموده و از چهار سو نامبروان بر او زخم میزدند و از فرق سترانه
 بازرگشت جراحت نخل شکوفه رنگین گشته زخمها سے کار سے بی شمار بر بدن برده شد و تنور و جلا دتی بظهور رسانید که بغیر و نقل
 راست نیاید اگر چه خیر این جرات کبوش رستم و سهراب میر سید هر یک بی اختیار غماشیه ندگی او بردوش ارادت گرفته در
 رکاب او میدوید و خنک کنان و شمشیر زمان تا سر دروازه ارک و دو تنخانه آقا سے خود رسید در آن حین دوازده زخم منکر چهره
 آن بهادر دلاور رسیده بود و آخر پوست جبین منی او بر چشم ما افتاده از دیدن عاجز شد و بر یک چشم هم زخم کار سے رسیده چون از
 جنبش ماطل گشت و طاقت هم از کثرت جراحت و ریختن خون در بدن نماند و اسب هم زخمها سے بی شمار برداشته سے لرزید
 اما از نهایت استاده خود دار سے می نمود آن وقت عنان اسب با اختیار او سپرد و بخود دار سے بسیار بر اسب قائم ماند اسب
 او را بخانه اش رسانید و مردمش او را فرود آورده بر لبتر افکنده و با ششم علیخان خاصه محرم تاریخ که در آن وقت در آن کلبه
 حاضر و برین ماجرا ناظر بود می نگار که این شمه الیت از شجاعت و بهادری سے آن سب بها گوهر بجز دلاوری سے و مردانگی یابد
 مردان کار نامه او را مشرق حق گزار سے و خدنگار سے او کیا نعم گردانیده خود را محبوب قلوب خلق و مورد الطاف خفیه
 و جلیه خالق گردانند با بجد پادشاه ظاهر و باطن سلطان ابو الحسن چون از پایان این سخن آگهی یافت و نالهها سے خاکام جرع
 و فرغ پردگیان حرم و مقربان محرم از اندرون و بیرون بلند گردید بتسلی و استمانه خدمه محل کوشیده و از همه با سحله طلبیده
 و دل خواست و لعل استوداع سهرشته صبر و وقار از دست نداده بیوان خاص خود بر آمده بر سینه بکین خوش نشست
 چشم بر راه مهمانان ناخوانده دوخته چون وقت طعام خوردنش قریب بود تاکید طعام کشیدن نمود زمانیکه روح الله خان و مختار خان
 با دیگر امرای مذکور رسیدند سبقت در سلام علیک نموده دست بر سر نیابریاس سلطنت گذاشت و سر رشته وقار پادشاهی
 را نگذاشت و خود ارسا فرموده در گفتگو کمال فصاحت و گرم جوشی با داب ریاست نمود و با بر سرس نخوشی و گرم جوشی
 تشکر گردید و پاس سے باتیر قضا سپه بخوبی به شیار با حمله تقدیر چه صحرا چه حصار و خندان رضا گزین و خود از تسلیم با جلیل
 حوادث چه افتد پیکار چه تاروشن شدن روز صحبت داشته چون با اول خبر طعام کشیدن آورد از حاضران اذن چیز خوردن
 خواست و آنها را هم تکلیف هم سفره شدن نمود بعضی اشقیامضائقه نمودند مغلوبه ایران - منانند نکرده و خود فرمودند مختار خان
 با دوسه کس بگیرد یک چیز خوردن گردید روح الله خان از روستا تعجب پرسید که این چه وقت طعام خوردن است ابو الحسن
 فرمود که وقت چیز خوردن من همین است روح الله خان گفت میدانم اما با این حال چگونه رغبت لطعام سے نیاید جواب داد که
 موافق رویه جمهور چنین است که میگوید اما اعتقاد من بخدائی که بر او شاه بگردد از آفریده نیست که در هیچ وقتی از اوقات نظر لطف

ملک جیون انان ملعون را که ممنون احسان جان بخشی دارا شکوه بود مهربانی نمودن و منصب بخشودن اگر تالیف قلب و تطبیح او
بنزد او ذبایستی بعد بیست آوردن دارا شکوه آن ولد الحرام را مقید و نا کام میداشت بلکه همراه دارا شکوه گردش میزد تا دیگران
سرت یافته ازین بجهت غیر بنیاد الواح خاطر خود را شست شو میدادند آنکه امر آنها نموده دلالت و ترغیب باین کار با نماید و از جمله عجب است
که اکثر ازین مقوله بوده اند یکی آنکه سعادت خان که حاجب ابو الحسن گردانیده بود و او جان باز یانوده آن قسم جوانی ال باسلطان ابوالحسن و دو خواهر
چهل و پنجاد که در پی حسیب هم بر دست از چاکشسته بدست آورده فرستاد بهیچ سکه در آتش افروزی در آنجا که تصور نمی شود بعضی اقوال احوال
را مندرض گذشته بود و ممکن است که با اطلاع نشده باشد بعد فتح مورد عتاب نموده دو صدک منصفیات و صد سوار او کم نمود و از خطا
بر طرف ساخته همشاد سزای و پیمانه ابو الحسن با اور غایت کرد و او لبعرض رسانیده ظاهراً نموده بود باز یافت فرموده تا یکسال در پای
غتاب در آورد و احوالش چنین بود که با شرم علی خان نمی نگار دهن همراه سعادت خان بودم و خواهرها سکه جوهر ابو الحسن با
تقصیبات در تحویل او هر چند مخلصانش گفتند که فرد دستخطی ابو الحسن درین جوهر و چهره قیمت آنها نیست عدد در اجمال داشته
برخی از آنها جمله جوهر که در قیمت اعلی باشد گرفته عوض آن جوهر کم قیمت در آن نگه دارند و آن عزیز پاسبانان است در کار رضی
باین عمل نشده اصلاً در آن تصرفی نکرد و عرض فقیر از انقطاع بعض فقرات از کتاب ما شرم علی خان قافی و در کتاب مشن درین اوراق
فقط بنا بر بقایه تذکار در ارج رضا تسلیم و ثبات و استقلال مزاج ابو الحسن است در انقلابات و تغییر احوال بر تیره که در ولایت آن حصول
و استکمال آن خالی از دشواری نیست اللهم اغفر له و ارحمه فی الحقیقه در لباس سلطنت در ویته بود حقیقت کیش و ذکر امر است عجب
و وفاء و اخلاص که سلفه خان عبدالرزاق را الیز و تعالی واده در خلقت او بجهت عنایت و ولایت نهاده بود و قیاس باید کرد در حالت
یاس محض که مطلقاً امید ظفر و سنگاری نباشد باین حد در پاس نمک و فاء و اخلاص و صفا کوشیدن و در کمال خواهرش شربت گنج
جراحات و اجل نوشیدن از شغف است و اظهار عناد و لجاج و کزیه عالمگیر شدت مکر و تزویر و سوخ در کینه وری و نصب
و نبیت نفس و هوای تغلب بر انبساط صبر و مساوت قلب و فور حرص و شره او باین حق پرستان احوال ابو الحسن و عبدالرزاق را
در کسب خلاق حمیده که از اینها نماند کور شد در مشق خود کرد مانند و تجنب و احترام از شیم زبلیه که عالمگیر جمع بود واجب دانند چنانچه
به صورت دیگر است و جزا و پاداش اعمال در دنیا و عقبه باقی و پایدار ابو الحسن و عبدالرزاق نماندند و عالمگیر هم در گذشت
کردار هر دو بر صغیر و زکار بنا و کار ماند و هر چند بکرو حیل و منع تاریخ نویسی عیوب خود را پوشید که کوشید که بر مردم ظاهر نشود
فائده نه بخشیده فاشتر نشد و اگر بفرصت مجال از بعض کسان یا جمیع مردم مخفی می ماند از عالم السرائر که بر ضام عباد و واقف و
اگاه است چگونه مخفی و محجب تواند انداختمال پسبیل اختصار و اجمال احوال عروج و وصول سلطان ابو الحسن بیایه رضیه
سریر آرائی و فرمانروائی که این دو کتابیک آن اور از کینه زوایا است جنرال بر آورده با وج کامر است رسانیده و آخر به تخت سلطنت
حیدر آباد شکر گردانید مناسب نمود و مطالبان اخبار را سرمانه حیرت و انتظار نباشد که ابو الحسن چنانچه خود بروج افتد خان شاهر
نمود چگونه در آن واحد از ابتلا سکه فلاکت برآمده با عتلا سکه ریاست مترسگر دید مخفی نماند عبد الله قطب شاه که قریب شصت
سال فرمانروائی نمود چون پسند داشت از جمله سه دختره که حق تعالی با و داده بود یکی را البید نظام الدین احمد حسینی که از سادات
محقق کاتب و بی بی طیب و خلف سلسله علییه خورش العلماء امیر عیاش است الدین منصور شیراز سکه قدس الله روحه الغریز بود و منسوب است
احوال افاضل انعام این سلسله چون امیر سیرورند کور که ملقب شده با ستاد البشر و بومن شمس الملک و صدر الحکما امیر صدر الدین
دستگلی شیراز سکه رسید مبارک شاه و امیر جمیل الدین و امیر جمال الدین محدث و غیر هم برابر باب اصبانیه است و نیست موطن است

ایشان مدینه طیبیه و از آنجا بدارالعلم شیراز آمدند پس کنی اختیار نمود و صاحب ضیاع و عمار گردیده با عز از و چشمش روزگاری دراز
 سپرده اند تا آنکه سید نظام الدین احمد باز ساکن حجاز سید علیخان پسرش با نجاتی که گردید بعد از آن مع سپهر حمید آباد در آن محل
 نوره چنانچه اشعار سے بان شد و اما و پادشاه گفت و عبد القدر قطب شاه سید نظام الدین احمد و اما و خود را بر تیره روضه امارت
 رسانیده اختیار اکثر امور ملکی بدو موقوف داشت بعد چند سید سلطان که او هم از سادات مشهور عرب و از جمله مکماذیه پذیر گوا
 سیاح بود و در گذشت و در خدمت پادشاه تقرب بهم رسانیده دختر دوم با و نامزد گردید و روز بروز عزت و احترام او افزایش
 می یافت تا آنکه در میان سید احمد و سید سلطان ماده رشک خدیم رسید و روزی قطب شاه از سید سلطان پرسید که شمار حقیقت
 احوال بزرگان سید احمد اطلاق هست او گفت آری فاضل و لیس فاضل و استاد زاده من هست چون این سخن راست
 بصورت ابانت گفت سید احمد شنیده با او بد گردید و بوسیده در اندازان در میان ایشان روز بروز مواد و فساد از دید
 می یافت تا آنکه مجلس شادی و صلت سید سلطان با دختر عبد القدر قطب شاه انعقاد یافت و هنگامه عیش و نشاط و آواز ایش دره با
 با زاجید آباد روزی چند سرمای نفیارت و شگفتگی خاطر تاشائیان بلاد بود در عین روز شادی که امشب سید سلطان را با مادر
 خوانند بر حرکت دیگر از و بطور رسید کار بجای رسانید که سید نظام الدین احمد دخترش را خورده بعد از قطب شاه گفت که
 اگر شما دختر سید سلطان میدهید مرا خص فرمایید و فکر بر آمدن از حیدر آباد افتاد و هر چند قطب شاه و دیگر اعیان سلطنت خوا
 که این فساد با صلاح گراید فائده نداد چون تسلط سید احمد از متاداران بدون محل بیرون دربار دست نشسته بود و سوار
 که مدار علیها بی محل بود و دیگر مهران معاون سید احمد گشته پادشاه را مان سید عبد القدر قطب سیر من سینه از مهران و
 همدان چاره جو گردید و صلاح برین قرار یافت که سلطان ابو الحسن را که از طرف مادر با پادشاه قرابتی قریبه داشت بداماد
 بجای سید سلطان بگیرند اما سلطان ابو الحسن از شروع ایام شباب در محبت شکر آزاد نامقید خراباتی وضع بسوی برود
 او ضلع سبک اختیار نموده از نظر پادشاه بنوع افتاده بود که هیچ وجه التفاتت بحال او نداشت لهذا ابو الحسن بلباس درویش
 در حلقه ایشان میگذاشتند و در این ایام در خانقاه سید راجو که بر بندگی او شکر داشت اوقات گذاری میکرد و حسب الامر پادشاه سلطان
 ابو الحسن را بخص بالغ بهم رسانیده به جام برده و مخلع ساخته مهره مروراید بر سرش بستند و بر سینه اتی با ساز مرصع الماس سوار نمودند
 و تزیینی که برای سید سلطان میباشند بود و مجلس دار السلطنه نشان و شوکت سلاطین حاضر ساخته محمد دختر عبد القدر قطب شاه را با او
 حواله اش نمودند و روز بروز در جاه و اقتدارش افزود و سید نظام الدین احمد نظر علوانی و آنکه شوهر دختر بزرگ پادشاه هستی
 امر او در کان دولت بخاطر نیارده سید مرتضی را که از سلسله سلاطین زوکان نازندان و عمده امرای قطب شاه و صاحب
 فوج حیدر آباد بود نیز با همه کس برابری نمود و ارکان دولت همه از و کشیده خاطر بود و در بر سر از خدمت محل هم متنفر و
 او از ابو الحسن که با همه کس برفق و مدارا سلوک برادرانه و مخلصانه می نمود همه راضی و خوشنود بوده اند بعد رحلت عبد القدر
 در تعیین سلطنت اختلاف بهم رسید بیرون حرم سراسر سید نظام الدین احمد با سپاه خود مستعد جنگ و اندرون حرم سراسر
 سلاطین سوار ماه صاحب کلان زن سید احمد با کنیزان حبشیه و ترکیه خود شمشیر برهنه در دست گرفته اما ده فتنه پر و آرز
 گشت و از هر گوشه و کنار ناچاره عدال و قتال اشتعال یافت آخر با امانت سید مرتضی حسن مسامحی و تدابیر مادی و اکتفا
 بر زور برادر برهن مدار الممام سید مرتضی بوده اند و گویند که پادشاه بی رفیق ابو الحسن گشته سید احمد مغلوب
 سلطان ابو الحسن پادشاه گشت اما آخر میان ابو الحسن و سید مرتضی بسبب غرور و تحکم با وجود سرشته نوکر با